

श्यामावती

अनुवादक :
भिक्षु विवेकानन्द

Dhamma.Digital

प्रकाशक :

लेखक स्वयं

श्री सुमङ्गल विहार, ललितपुर,
नेपाल ।

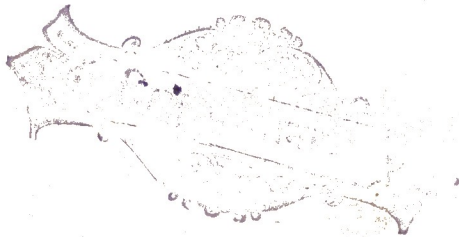

श्यामावती

(छपु इर्ष्या, द्वेष व मैत्रीया परिचयात्मक पाली बाखं)

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्स

Dhamma.Digital

अनुवादक :

भिक्षु विवेकानन्द

प्रकाशक :

लेखक स्वयं

श्री सुमङ्गल विहार, ललितपुर,
नेपाल ।

प्रथम संस्करण

१०००

मू. ७५

बुद्ध संवत् २५०६

ने० सं० १०८२

Dhamma.Digital

मुद्रक :

नेपाल प्रेस

६/५६८ न्हू सडक

कान्तिपुर

थःगु खँ

भगवान बुध्दं पीन्याँद तक गामं गामे देशं देश चाःहितु हिला प्रचार व प्रसार याना बिज्यागु लोकोपकार शिक्षां जाया च्वंगु धार्मिक सफूत हे बौध्द-ग्रन्थ खः । थव ग्रन्थ स्वंगू पिटके विभाजित जुया च्वंगु दु ।

सूत्र पिटक

विनय पिटक

अभिधर्म पिटक

सूत्र पिटक : थुकी दान कथा, शील कथा व भावना कथाया खँ वइ । विनय पिटक : थुकी भिच्छु भिच्छुणीपिसं पालन याये माःगु विनयया खँ वइ । अभिधर्म पिटक : थुकी वित्त व चैतसिकयागु ठयारूया वइ ।

सूत्र पिटके जक तःत : धंगु न्यागू निकाय दु । व थथे- दीर्घ निकाय , मज्झिम निकाय, संयुक्त निकाय अंगुतरनिकाय, खुद्दक निकाय । हानं खुद्दक निकाये जक भिन्त्यागू सफूत दनि । उकिया तालिका नं थथे खः-खुद्दक पाठ, धम्मपद, उदान, इतिवृत्तक, सुत्त निपात, विमान वत्थु, पेत वत्थु, थेर गाथा, थेरी गाथा, जातक, महा निद्देश, चुल्ल निद्देश, पटिसम्भिदा, अपदान, बुध्द वंश, चरिया पिटक ।

(ख)

शुकथं थ्व हे भिन्यागू ग्रन्थ मध्ये छगू ग्रन्थ धम्मपद खः । थुकी नीखुगू वर्ग दु । उक्कि निगूगु वर्ग अप्रमाद वर्ग खः । थ्व वर्ग प्रथम गाथा “अप्पमादो अमतपदं ‘ति” ज्वी । थ्व गाथा भगवान बुध्दं सुयागु निमित्त छु कारणे गन देशना याना बिज्याःगु धयागु सिथेकेया निमित्त गुगु प्रामाणिक पालि भाषाया साम्राप्ती प्राप्त जुइ, व हे श्यामावतीयागु कथा वस्तु प्रस्तुत सफूया बाखं खः ।

थ्व बाखं पालि धम्मपद अट्टकथायागु खः । सूत्रया टीका टिप्पणी बांलाक थ्वीकेत अट्टकथा स्वः वनेगु परम् आवश्यक जू । अट्टकथा स्वयेवं तिति हे थुगु गाथा बुध्दं थुम्हसिया निमित्त थुगु कारणे थ्व प्रसंगे थन देशना याना बिज्यागु धयागु बांलाक थ्वी ।

प्रस्तुत बाखने वैमनष्य भाव अर्थात् व्यापाद = अभिमान तथा द्वेष चित्तया बांमलागु ज्या व पहः (कुचक्र) अले हानं सत्य, अहिंसा व मैत्री भावनाया फलनं स्पष्ट उल्लेख जू ।

उदेन जुजुया स्वम्ह महारानी दुपिं मध्ये श्यामावती मूल महारानी खः । मागन्दीं बुद्धया प्रति दुगु द्वेषं व थः मूल महारानी ज्वीगु इच्छां बुद्धयात बोबाकेगु अपमानित थायेगु व वस्पोल प्रति श्रद्धा तथा च्वंम्ह श्यामावतीयात नाना तरहनं खःगुं मखुगुं कुचक्र म्हितानं, संतोष मजुथा थमं तुं बीणाय् सर्प तथा महाराज स्वया दिसें श्यामावतीया कुचक्र धका सर्प क्यना प्वल यात ।

जुजुं शैथ्याय् सर्प वंगु खना तं पिकया श्यामावतीयात विष दुगु वाणं कयेकल । उथाय् हे श्यामावतीं थपासापिं नापं तुं जुजु व छुचाम्ह मागन्दीयागु प्रति नं तुरंत हे मैत्री भावना यात । अले कयेकूगु वाण ल्याहां

(ग)

वना जुजुयात तुं केत वन ।

हानं छम्ह भ्वातिं खुज्जुतरां भगवान् बुध्दयागु दर्शन प्राप्त ज्वीवं
थःगु कुबानी तोता उद्दयोग अभ्यास याना छम्ह विद्वानना जुया वंगु खँ नं
थन प्रस्तुत जू । बाख्ने कर्म विपाक बांलाक क्यना तःगु दु । बाखंया
अन्तिमे अप्रमादीया प्रशंसा व प्रमादीया हीनता क्यना बाखंकोचाय्क वनी ।

बाखंया अनुवाद न्यादँ खुदँ न्ह्यो हे शुरु यानागु खः, आर्थिक अभाव
व थः नं उखें थुखें ज्वोमगुलिं याना बाखं प्रकाशित ज्वीगु जक थथे थौं तकं
लिकुना च्वन । आः थुगुसी सकतां संयोग चूला वंगुलिं प्रकाशनार्थं न्ह्यचिला ।
बाखं प्रकाशित याये न्ह्योने अनुवादे भूलया भयं याना बुध्दयोष भन्तेयात
छको कोचाय्क स्वयेगुली आप्रह याना । वस्पोलं नं बाखं सफू कोचाय्क
ब्वना, अले आयुष्मान सुदर्शनं प्रूफ स्वयेगुली ग्वाहालि याना बिज्यात । वथें
हे कंहें धनलक्ष्मीयागु व धर्मदास उपासकयागु नं ग्वाहालि थुकी मद्दुगु
मखु । तसर्थ सकसितं धन्यवाद प्रदान याना । हानं धर्म कार्ये निगःप्यंगः
सां लाकेगु नं पुराय हे खः धका यथाश्रद्धा मोहरू भिस्वतका चन्दा प्रदान
याःपिं उपासिका चीरिमाया, तिर्थमाया व मायादेवी तथा श्री संघरत्न व धर्म-
सुन्दरपितं धन्यवाद दु । बलम्बुया नकर्मि कृष्ण व बैद्ध्य धनकृष्णयानं थुकी
ग्वाहालि दुगु निमित्त इमित नं धन्यवाद प्रदान यानागु जुल ।

अन्तस थ्व ग्रन्थ प्रकाशया निमित्त यानागु परिश्रमया पुण्यानु-
भावं २००६ साले परलोक जुया वंम्हमां भक्तकुमारी प्रमुखं सकल जाति-

(घ)

गणपित नं हित उपकार ज्वीमा, हानं नाप नापं सकल सत्वपित नं थ्व
पुण्य भाग सम भागं वना 'दिट्ठि मुत्थिद' ज्ञान प्राप्त जुया जीवनयात कुशल
पक्षे घ्वाघ्वां थंके फुपिं ज्वीपा ।

१ गुंलाथ्व १०८२
प्रणिधिपूर्ण महाविहार

—भिक्षु विवेकानन्द

श्यामावती

अप्पमादो अमतपदं ति, थुगु धर्म देशना शास्ता कोसम्बी
घोसितारामे विहार याना बिज्याना च्वंगु बखते श्यामावती
प्रमुखं मेपिं न्यास मिसापिं व मागन्दी प्रमुखं मागन्दीया
न्यास थःथितिपिं मृत्यु जुया वंगु कारणे हया आज्ञा जुया
बिज्यागु जुल ।

Dhamma.Digital

न्हापा यागु खँ

न्हापा अल्लकप्प देशे अल्लकप्प धयाह्व जुजु छह्व दु । हानं
वेठदीपक देशे वेठदीपक धयाह्व जुजु छह्व नं दुगु जुल । थुपिं
निह्व मचां निस्ये तसकं मिले चले जुया वया च्वपिं पासापिं
नं खः । थुमिसं छह्व हे गुरुया थाय् च्वना विद्या अध्ययन
यात । अले शास्त्र विद्यां पारगत जुयालि थःथ अबुपिं परलोक
जुया वंस्येलि थःथगु अधिकार अनुसारं राज क्षत्रं कुया भिगू
भिगू योजन दुगु देशे राज्य याना च्वन ।

थुपिं जुजुपिं बेला बखते नाप लाना एकान्तगु थास्ये च्वना धर्म सम्बन्धिया खँ छलफल याना थथे धया च्वनी ।

ध्व संसारे सत्वपिं जन्म ज्वी बुढा ज्वी अले सिना वनी, तर सिना वनिगु बखते न्हाको हे माया याना नापं नया नापं च्वना नापं धना च्वंसां नं लिस्थें वंपिं सुंनं खनेमदु । ध्व थःगु धया च्वंगु शरीर हेन तोता वना च्वन । थुजोगु हीनगु तुच्छगु असारगु गृहस्था श्रमे च्वनेगुया सार हे छु ? नु भिपिं प्रबज्या जुवने धका सल्हा याना इमिसं राज्य श्री सम्पति धन दौलत् दको फुकं थःथ काय्पित लव लहाना थुपिं निम्हं ऋषि भेष धारण याना हिमाल पर्वते च्वनेत वन । क्रमसः इपिं हिमाल पर्वते थ्येस्येलि अन नं निह्न छथाय् फेतुना सल्ला यात ।

छद्दस्यं धाल पासा ! भिसं अनित्य ज्ञान सियेका तपस्या व्रतया निम्ति राज्य श्री सम्पति धन दौलत् परिवार फुकं परित्याग याना वया च्वना । आः थन भीपिं निम्हं छथाये तुं च्वने ब अप्रबर्जित पिथें जु वनी । उकिं भीपिं निम्हं अलग अलग च्वनेगु याये मालि । बरू भी निह्न बाच्छि छक (उपोसद्द पति) नाप लायेगु यायै ।

मेह्न तपस्वी— थथे नाप लाना च्वनेगु नं याये मसु । छाय् घासा नाप लाना सम्बन्ध तथा च्वंतलेन माया प्यपुक्का हे च्वनी । उकिं नाप लायेगु पलेसा छपिसं छपिं च्वनागु पर्वते अले जि जि च्वनागु पर्वते बाच्छि छको मि च्याकेसु याये । तर गुखुनु गुगु पर्वते मि सी उखुनु उगु पर्वते च्वंदा मृत्यु

जुल धका सिकेगु ।

इमिसं उगु खं यात हे ठीक ठहरे याना निह्न निखे चं
बंगु जुल ।

छं दिन विते जुया वंस्येलि वेठदिपक तपस्वी मृत्यु जुया
महेसक देवराज धायेका देवलोके जन्म कावन । समय बाच्छि
पुला वन, तर उखे पर्वते मि मच्यात । अले अल्लपक तपस्वीं थह्न
पासा अवश्ये मृत्यु जुल ज्वी धका मती तल । थुखेवेठदीपक
तपस्वी मृत्यु जुया वंस्येलि थःत प्राप्त जुगु दिव्य सुख सम्पति
खना, जिं थ्व छु याना वयागु पुण्य या प्रभावं प्राप्त जुगु ज्वी
धका विचा याना स्वत । थथे विचार याना स्वःगु बखते, छेन
प्याहां वया तपस्या— व्रत यानागु खंतः फुकं छसि निस्ये लुमना
वया अले थः गुह्य पासा नापं प्याहां वयागु खः उह्न पासायात
नाप लायेगु मती तया भेष हीका गन तपस्वी विज्याना चंगु
खः । अन वया तपस्वीयात बन्दना याना छखे फेतुत ।

तपस्वीं न्यन— आवुस । छ थन गनं वयागु ?

भेष धारिं— भन्ते ! जि लँ जुवा खः, तापकं निस्ये वया
चवना । भन्ते थन छलपोल जक लाकि मेपिं नं सुं दु !

तपस्वीं— आवुस ! मेह्न जिह्न पासा छह्न नं दु ।

भेषधारिं— भन्ते आ वस्पोल गन विज्याना चवन ले ?

तपस्वीं— आवुस ! वस्पोल हुं व खनेदुगु पर्वते चवना
विज्यागु खः, तर वस्पोलं अद्धं मासे (वाच्छि छको) मि च्याके
मागु मि मच्याकु उकिं वस्पोल मंतला छु थें ?

भेष धारिं— भन्ते अथे जूसा वस्पोल मंत हे ज्वीमा ।
तपस्वीं— अथे हे ज्वी आवुस ! जिनं अथे हे धका
मती तथा च्वना ।

भेष धारिं— भन्ते ! व जि हे खः ।

तपस्वीं— आवुस ! अले छ सिना गन जन्म जु वन ले ?
भेष धारिं— भन्ते ! जि देबलोके महेसक देवराज धायेका
जन्म जू वना, थौं छक थन छलपोल यात दर्शन याये धका
वया च्वना, भन्ते ! थन छलपोल यात छुं तकलिफ जूला ?

तपस्वीं— जु आवुस ! थन किसि तस्यें आपालं हे हायेका
दुःख कष्ट बिया च्वन ।

भेष धारिं— भन्ते ! किसि तस्यें छु या वइगु ?

तपस्वीं— आवुस ! किसि तस्यें न्ह्योन्ये लाथाय् खी च्वः
फाना वनिगु, हानं वं पुना तथा थाय् वया तुति वं स्यंका धू
ब्बेका वनिगु, अले इमिसं फवहर याना वंगु व वं स्यंका वंगु
जक सुचुकु सुचुकुं हे दिक्क जुया वइगु जुल ।

भेष धारिं— भन्ते ! छु इपिं वइगु मयोला ?

तपस्वीं— मयो आवुस !

भेष धारिं— भन्ते ! अथें खःसा गुकथं इपिं मवइगु ख ।
उकथं याये माल का हला धका तपस्वीयात हत्थि कन्त विणा
व हात्थि कन्त मन्त्र बिया, मन्त्र व्वना विणाय् दुगु स्वपू तार
थायेगु नं स्यने कने याना धाल, भन्ते ! आ थुगु मन्त्र व्वना
थुगु तार थात धासा किसित लिफ हे म स्वस्ये बिस्युं वनी ।

हानं थुगु मन्त्र व्वना थुगु तार थात धासा किसित लिफ स्वस्वं
 विस्यूं वनी । हानं थुगु मन्त्र व्वना थुगु तार थात धासा
 किसित इमिगु हे म्हे गयेकेत वइ । थुकि छर्पित गुकथं माळ
 उकथं याना विज्याहुं धका तपस्वी यात वन्दना याना देवराज
 थःगु भूवन संतुं ल्यहां वन ।

तपस्वीं किसित फुकं विस्यूं वनिगु मन्त्र व्वना उगु हे
 तार थाना किसित फुक ख्याना छोट ।

उगु समय कोसम्बी परंतप धयाह्व जुजुं राज्य याना
 च्वंगु जुल । छन्हु जुजु गर्भिनिह्व महारानी व्वना प्रसादे च्वे
 कसि थाहां वना निभा पाना च्वं वन । महारानी छगू लाख
 मूल्य वंगु राज कम्बलं न्यया हानं राज मुदिक (अंगू) न्ह्याना
 जुजुया लिंकंतुं फेतुना च्वन । अबले हे आकाश मार्गं व्वया
 वया च्वंह्व हात्थि लिङ्ग पंक्षि छह्वसिनं तापाकं निस्ये ह्याउक गां
 न्यया च्वंह्व महारानीयात खना थ्व निश्चयेन लापाय् ज्वी
 धयागु मती तथा आकाशं वेगं काहां वल । व पंक्षि काहां
 व गु सः तायेवं जुजु काचाक दना प्रसादे दुने सुत्त द्वाहां वन ।
 महारानी छह्व जक एवा भयातुगु व ग्यागुलिं याना भक्त दना
 विस्यूं वने मफुगुलिं वंतुं भ्वसुना च्वन । पंक्षि अन वया
 महारानीयात थःगु तुतिया पञ्जां कत्ताका आकाश मार्गं तुं
 व्वया वन । व पंक्षि थाक्क्य न्याह्व किसि याति वल दु । उकिं वं
 महारानीयात थःगु रूचिगु थास्ये च्वना नयेगु मती तथा अपुक
 हे यंका च्वन । थुखे महारानी विचायात, जिं थये थ नं सी

खना ग्याना काहाले जुया हालाबी, तर मनु, तयेगु सः तायेवं
 न्ह्यार्थि जापिं जन्तु (तिरच्छानं) तन ग्याइ । अले थ्व पंक्षिनं
 जि हागु सः ताया ग्याना जित थन कुतका बिल धासां जिनं
 प्वा थे च्वंछ मचा नं निम्हं थन हे सिना वनी । उकिं आ जि
 थन मग्यास्ये शान्त च्वना, थ्वं गन यंकल अननी वना च्वने ।
 लिपा थ्वं जित गन दिका नयेत सनि । उथाये जि थ्वयात
 ख्याना छ्वयेगु यत्न उपाये याये धका थथे मती तथा थःगु
 विवेक बुद्धियात न्ह्यांने हया अप्रमादि जुया वना च्वन ।

उखे हिमाल पर्वते तः मागु वर्मा छमादु, व पंक्षि
 महारानि यात वहे वरमाय् यंका दिके यंकल । वं न्हापानं मृगत
 हया नइगु थायन थन हे जुया च्वन । उकिं वं थौंन थन च्वना
 हे नयेगु मती तगु जुल । महारानी यात सिमाय् दिके धुने वं
 अले वं थ वयागु लँ छक स्वत । थथे थःवयागुलँ स्वेगु पंक्षि पिनि
 जोतिया स्वभाव धर्म जुल । उथाय् हे महारानी निपां ल्हा
 पितकया हा ! हा! धका लापा थाना बिल व लापा थागु सः ताये
 वं व पंक्षि ग्याना व्वया वन ।

थुखे द्यो निभा लुकु बिये च्वना वल उखे महारानी
 यात प्रसव वेदना जुयाँ वल । अबले उथाय अनव थन व
 मन्दयेक दिशा फुकं अन्धाकार ज्वीक सुपा चं तोपु वल । उथाय्
 उह महारानी यात राजकुमारी; भये काय् मागु छु मडु ग्याय्
 म्ना सम्म धया नं भरोसा व्यू वपिं सुं मडु । सारा चच्छि
 सिमा च्वेतुं च्वोना कचि मिखां तुं चा कते यात । क्रमशः

अरुण उदये ज्वीगु समय जुया वस्येलि महारानी या बालख
जन्म जुल । उथाय् मेव ऋतु पर्वत ऋतु अरुण ऋतु थव स्वंगू ऋतु
चूलागु जुल थव स्वंगु ऋतु चूला बले जन्म जूम मचा जूया
राजकुमार यात उदेन धका नां छुत ।

अन उथाय् सतिकं तुं अल्लकप्प तपस्वी यागु आश्रम दुगु
जुल । तपस्वी प्रकृती अनुसारं वा फे वड्गु वखते चिक्किगु भयन
ग्याना जङ्गले तापाक द्वाहावना कण्ड, फल मूल का मवंस्ये उगु हे
वृक्ष मूले वया पंक्षि तस्ये नया लि ल्यंका थकुगु ला, के सां माला
हया नचुक छथाना सुरुवा दयेका त्वनिगु जुल । उकिं व थौं नं
आहारया निर्मित्त उगु हे वरमा या तःले वगु खः । अन वया
उखे थुखे ला व के दइ ला धका माला सना च्वं बले सिमा च्चे
मचा ख्व सः ताया सिमा च्चे थ स्वत । अले महारानी यात
खना न्यन छसू !

महारानी — जि मनू हे खः ।

तपस्वी—अले छ आमकन गथे ला वल ?

महारानी — आर्य ! जित हात्थि लिङ्ग पंक्षि ज्वना
थन तये हल ।

तपस्वी— आः आमकन च्चे छाया च्वना च्वनागु वा के
काहां वा ।

महारानी— आर्य ! जाति भयेया कारणं याना जि के
काहां वे ग्याना च्वना !

तपस्वी— छासू छंगु जात छु ?

महारानी— आर्य ! जि क्षत्रीनी खः ।

तपस्वी— जिनं क्षत्री हे खः ।

महारानी— आर्य ! छि क्षत्री खः सा क्षत्री माया छक कना दिसं तपस्वि क्षत्री माया कन । क्षत्री माया न्यनालि महारानी धाल, आर्य ! जिके मचा दु, मचा छद्दकके क कया बिया दिसं । तपस्वीं सिमां च्चे थाहां वना मचा के हया बिल । अले महारानी नं तिजक सिमां कहां वल । अन तपस्वी इमित थःगु आश्रमे यंका निमस्विख (भुजि मद्गु) कस्ति हया हानं स्वयम् जात सालि (जाकि) हया यागु आदि दयेका नके त्वंके याना बांलाक बिचार याना तल ।

महारानी या अन च्व चं छन्दु मने वन । जि थन वेगु लं नं स्युगु मखु, हानं प्याहा वनेगु लनं स्युगु मखु । थ्वस्पोल याकेन जिगु प्रति भतिचाहे विश्वास व माया दुगु मखुनी । कथं काले जिमित थनसं तोता थ्वस्पोल मेथाय बिज्यात धासा अले मां ब काय् निम्ह थनंतुं अनाथ ज्वीका सिना वने मालि । उकिं आहे गुकथं याना जिल उकथं याना थ्वस्पोलं तोता मवनिगु यत्न उपाये याय्मालि धका स्त्री माया कपना काम बिषय फसे याना तपस्वी यागु शील स्यंका निम्हं नापं वास याना च्वन ।

छन्दु तपस्वी पिने प्याहां वया नक्षत्र स्वःगु बखते परंतप जुजु परलोक जुल धयागु सियेका महारानी यात सःता धाल । भद्रे ! थौं परंतप जुजु मंत ।

महारानी— आर्य ! छिसं धव खं गथे सिल ।

तपस्वी— महारानी ध्व खँ जि नसत्र स्वया सियका
चवना ।

परंतप जुजु मृत्यु जुगु समाचार न्यना महारानी तच्चवंतं
बिलाप याना ख्वया चवन ।

तपस्ती— भन्द्र ! छ छाया ख्वया चवनागु

महारानी— आर्य ! परंतप जुजु जिम्ह स्वामि खः ।

तपस्वी— भद्रे ! ख्वे मते संसार जन्म जुलकि छन्हु
सकलें सीमा सदां सुनं स्वाय् मदु ।

महारानी— आर्य ! अथे सिना वने मानि धका ला
जिनं स्यू ।

तपस्वी— अथेसा अले छ छाया ख्वया चवनागु !

महारानी— आर्य— ! थुम्ह राजकुमार यदि थौं

अन दुगु जूसा राज क्षत्रं कुर्या निश्चयेन जुजु ज्वी दइगु खः ।

आः थौं महान कुल याम्ह राजकुमार नं थनवया वनवासि

जुया चवने माल; थुगुकारण मने तसक पीड जुया वया

ख्वया चवनागु जुल ।

तपस्वी— महारानी! म्वाल ख्वे मते; मने धैर्य धारण

याना शोक शान्त या जि आम राजकुमार यात राज्य श्री

सम्पति प्राप्त ज्वीगु यत्न उपाये याना बी । थुलि धया राजकुमार

यात सःता हत्थि कन्त मन्त्र बिया हत्थि कन्त विणा थाय्गु

फुकं स्यने कने यात । उगु बखते अन सिमा तःले द्वलं:द्व जंगलि

किसित वया मुना चं वइगु जुया वन ।

तपस्वी— राजकुमार— थन स्वः । छ न्हापा लाक वना हुंव सिमायू गया च्वहुं । अले अन किसित वल धाय्वं छं थुगु मन्त्र ब्वना थुगु तार थाना व्यू । थये याय्वं किसित फुकु लिफ हे मस्वस्ये विस्युं वनी । हानं थुगु मन्त्र ब्वना थुगु तार थात धसा किसित लिफ स्वः स्वं विस्युं वनी । हानं थुगु मन्त्र ब्वना थगु तार थात धासा किसित स्वं चा त्वीकु त्वीकु छंथायू स्वया वइ धका धया हानं स्वन्हु यंक मन्त्र विद्याया परिक्षा नं याकल, जव मन्त्र विद्याया परिक्षां पूर्ण गुस्येंलि, अले तपस्वी महारानी यात सःता धाल, भद्रे ! का आःछं थःह्य कायू यात विदा व्यू । आः उह्य राज कुमार वना राज्य संभाले या वनी ।

महारानी राजकुमार यात सःता धाल कुमार ! छ परंतप जुजु या पुत्र खँ । उकिं आः छ कोसम्बी वना सेनापतिपिगु नां कना थःगु राज्य प्राप्त याना का हुं ।

यदि ईमिगु नां कना छन्त राज्य तोता मबिल धासा थ्व जुजुं न्यइगु रक्तकमल व राज मुदिक खः । थ्व क्यना जूसां विश्वास व्याका राज्य प्राप्त या धका महारानी अंगु व रक्त कमल निता राजकुमार यात बिया विदा विल ।

अन राजकुमारं तपस्वी या थायू वना न्यो वन आचार्य ! आ जिं छु यायू माल ?

तपस्वी— राजकुमार ! आ छ वना उखुनु थें सिमा च्वे थाहां वना थुगु मन्त्र ब्वना थगु तार थाना व्यू । विण यागु सः तायू वं मूलह्य किसि छ थायू बइ । अले छ किसि यागु

साहयता कया छं थःगु राज्य श्री सम्पति काहुं ।

राजकुमार अनलि मां वौं निद्वसितं बन्दना याना विदा कया तपस्वी या आज्ञा अनुसारं सिमा च्चे थाहां वना विणा थाना बिल । विणयागु शब्द तायेवं मूलह्य किसि न्ह्योने च्चं वल । राजकुमार उह्य किसि गया न्हाय्पं लिक् वना जि कोसाम्बी च्चंह्य परंतप जुजु या पुत्र खः । जित जिमि अबु यागु राज्य श्री सम्पति कया व्यू धका न्यंकल ।

किसिं राजकुमार यागु खं न्यना दोलंदो किसित मुं वइगु तालं हाला छ्वत । व किसिं हागु सः न्यन वं तुरंतम हे दोलंदो किसित जम्मा जु वल । अले उकि बुढापिं किसित ल्याहुं धका हाला बिल । बुढापिंजक ल्याहां वन । हानं मचा मचापिं किसित ल्यहां हुं धका हाल । इपिनं ल्याहाँ वन । अले वःव लापि ल्यमह्यपिं युद्ध याय्गु शक्ति दुपिं जक व्वना कोसम्बी उनेत वल । इपिं क्रमश पच्चंतर गामे थ्यंका अन च्वना राजकुमार अन च्वपि मनूत फुकं थःगु लहाति कया नगरे वना नगरे छचाखेलं घेरा बिया, जि राज्य या निम्तिथनवया च्वना उकिं जित राज्य तोता व्यू कित मखु सा युद्ध याय् वा धका पौ च्वया छुत ।

नगरवासिपिसं— आ थथे जिमिसं राज्यन । विमखुनी हानं युद्धन याय् मखनी धका लिस बिल ।

राजकुमार— छ्छाय् छु कारणे ?

नगरवासिपिसं— कारण थ्वकि जिमि गर्भिनी ह्य महारानी ।यात ह्यिलिङ्गपंक्षि व्वेका यंका तःगुदु । उह्य

महारानी थौतक सीगु व स्वागु छुं खबर मदु ! यदी वेक
महारानी जीवित हे दनिगु समाचार गनं वल धासा छिपिनापं
जिपिं सकलें युद्ध यायगु निम्ति तयारि दु ।

राजकुमारं अथे खः धयागु जूसा उह्य महारानी जिवित
हे दु । वेक महारानी या पुत्र जि हे खः । जित सेना पतिपिगु
नां कना परिचय बिया राज्य श्री सम्पति प्राप्त याना काहुं धका
थन छोया हगु ख धका सेनापतिपिगु ना कन । तर इपिं नगर
रक्षक. तस्यं राजकुमार यागु खँ यात विश्वास मया ।

राजकुमारं— यदि जिं थ्व धया च्वनागु खें छिमि
विश्वास मजूसा थुगु बस्त्रव थुगु वस्तु स्वः धका राजकुमार हानं
रक्त कम्बल व राज मुद्दिक (अंगु) ध्यन ।

नगर रक्षक तस्यें व कम्बल व अंगु खं स्येंलि थ्व
राजकुमार हे खँ धका पूरा विश्वास याना अले हर्ष पूर्वक
राजकुमार यात स्वागत याना राज क्षत्र कीका राज्याभिषेक
बिल । उदेन उत्पति खँ क चाल ।

घोषकया उत्पति

अजित धयागु छगू शहर दु व शहरे दुर्भिक्ष जुया आपालं
मनूतये नेमखना वगुलिं मनूत जिविका या निम्ति थःगु देश
छें तोता उखें थुखें प्याहां वना च्वन । उकि कोतु हल धयाह्य
छह्य मनू खं नं ज्वने जिक धन सम्पति ज्वना काली धयाह्य

कला व अले कापि धयाह्म काय् मचा छह्म ज्वना कोसम्बी
 पाखे वनेत वया च्वन । गुलिसिन ला अहिवात रोग फइले
 जुया वःगुलिं विस्युं वंगु धका नं धाइ । इमि कोसम्बी मध्यों
 वं ज्वना वगु खर्चफुकंफुना इपिं बिखर्चिं जुया नये मखना लें
 अपाल हे दुःख सिया वया चोन । उकिं कोतु हलं कलाह्मे सित
 धाल, कालि ! थन स्व भी निह्म म्वम्ना च्वन धासा सन्तान
 धयागु दयाव च्वनि तिनी । उकिं आ थ्व मचा छह्म न्हायागु
 थजु तोता वनेनु । तर मां पिनिगु नुगलं गबले मचा अथे याना
 वां छोया वने फइगु खः ।

कालीं धाल— स्वामि, ! जि म्वाना च्वं तले आम मचा
 वां छूया वनेगु खँ ज्वी फई मखु ।

कोतु हलं— काली ! आः छं छुयागु मती तयाले ?

काली—स्वामी ! भी निह्म दहेदु । छि व जिं पालं पा कुबि-
 ना यंकेका धका धया इमिसं मचा पालं पा कुबिना वना च्वन ।
 मामं मचा कुबिगु वखते स्वां यागु झुपा थें यानाकुबिया यंकि जब
 थःगु पा कचाय्का वौम्हेसित वी, तर वौह्म मचा कया कुबिगु वखते
 वयात पित्यागु स्वयानं अपो दुःख जुया आपालं मछिं ताया
 च्वनिगु जुल । अले वं कलाम्हेसित वहे खँ न्हाथनि । काली ! नु थ्व
 मचा छह्म तोता वने । छायां नाहके थ्व दुःख सिया च्वनेगु यदि
 म्हीपिं म्वाना वने फत धासा भीत सन्तान लो दहे दइ तिनी ।

काली— स्वामी ! आम खँ छता ल्हाना दि मते ।
 छायांकि मचा वां छ्वया जि छु ख्वालं च्वना च्वनेगु जि म्वाना

च्वनागु या प्रयोजन हे छु ? थ्व जीगु सास छम्हु दतले जि मचा वां छ्के बी मखु ।

कोतु हलं कलाम्हेसित छु प्रकारणं खं न्यंके मफुत्त । मचानं म्हे जक च्वना वने मा गुलि न्हिथं न्यला वना च्वन । व मचा गबले मां ह्यः गबलें बौह्यः बुया यंका च्वंगु खः छथाय् बौह्य काय्वं हे मचां न्ह्यो वयेकल । काली न्हापा न्हापा वना च्वन । उथाये हे कोतु हलं छमा सिमातःले सिमा ह लाया व मचायात थ्यना सुमुक तोता वन । छुं वने धुं कुस्येंलि काली लिफ स्वत, वं थः भात याके मचा मदुगु खना न्यन स्वामी ! मचा गो ?

कोतुहलं— काली ! जिला मचा हुंकन सिमा तःले तोता वये धुन ।

काली भातयागु थुगु प्रकारया खं न्यने वं लाय् लाय् वुबुं ख्वल हाल स्वामी ! छिसं छु यानावयागु याकन भासं मचाकया हति मखुसां जीगु सास थन हे चः व्वी थन हे जीगु छाति तज्याना सिना वनी धका कलाम्हं हत्या म्यन । कलाह्य हागु ख्वगु खना कोतु हलं हानं ल्याहां वना मचा का वन तर मचा अन हे लें विचे हे सित ।

थुगु प्रकारं निर्दयिं व्यवाहार याना मचावांछ्वया वःगुलिं यानं निसन्देह वं थंत न्हेक तक वाके मागु विपाक बने यात । पाप कर्म सुनानं ची धं खने मज्यू ।

अन इपिं निह्यति वु व वं क्रमस सापू कुले थ्यंक् वन ।

उखुनु सापूया छे घेमु मङ्गल (साचा व्यंकेगु) उत्सव जुया च्वन । सापूया छे निहथं प्रत्येक बुद्ध छह विज्याना च्वगु दु । सापू प्रत्येक बुद्ध यात सदां याथे भोजन प्रदान याना साचा व्यंकेगु उत्सव माने यात । उखुनु आपालं क्षीर दयेका तःगु जुया च्वन । सापू इमित खना छिपिं गनं वयापिं ? धका न्यन ।

इमिसं थः वयागु थाय् व थःगु दुःख या खं फुकं कन । अले इमिगु खं न्यना मृदु चित्तम्ह सापू इमित दया तथा थः-थाय् छे फेतुका द्यो तथा यको दयेक क्षीर बिल ।

काली—स्वामी छिगु जीवन वचे जुल धासा जीगु जीवन नं वचे ज्वी उकिं थव क्षीर छि गुलियो उलि नया दिसं धका थःत भतिचा जक कया— भातम्हेसितं फुकं तथा बिल । इमि बांलाक नये मखंना च्वंगु न्हेनू च्यान्हू ति हे दुगु जुया च्वन । उकिं कोतुहलं थौ न्हांक्को हे नसां आहार तृष्णा यात संतोष याय् मफुत ।

सापू इमित नके धुंका थमं नयेगु सुर यात । कोतु हलं सापूया नःथाय् वना नं स्वया च्वं वन । सापू थःनया खिचा यातनं बिल । व खना कोतुहलं, पुण्य वानम्ह खिचा जुया निम्तिःनिहथं थुगु प्रकार या भोजन याय दुगु ज्वी धका मती तल ।

कोतुहलं उखुनु नःगु क्षीर पचे याय् मफया व उखुनु चान्हे हे सिना बहे खिचा यागु कोखे जन्म का वन ।

काली छह ख्व ख्वं भात यागु अग्नि सस्कार याना सापू

यागु छे हे ज्या याना जाकि छमनाति द्यैका भोजन थुया प्रत्येक बुद्धयात दान बिया भन्ते ! थ्व छपिनि दुःखिन्ह दासया निम्ति पुण्य कार्य खः । थुगु पुण्य वना वयात सुगति प्राप्त ज्वीमा धका प्रार्थना याना आः जि गन वंसा जि धयागु विचार याना थथे मतीतल । जित मेथाय् वनेगु स्वयां थन च्वंसाहे कल्याण ज्वी. थन जूसा निहथं प्रत्येक, बुद्ध छम्ह बिज्याना च्वंगु दु । जिं छुं वस्तु नं दान याय् मफुसां चित्त प्रसन्न याना निहथं वसपोल यागु दर्शन यानागु व सेवा यानागु पुण्य जूसां जित दया च्वनि धका काली अनहे सापू यागु छे भ्वाति ज्या याना ज्वन ।

थुखे खिचां खुल्हा न्हेल्हाति दयेवं छम्ह जक मचा व्वीकल । सापू व मचाम्ह खिचा यात सा छम्हे सिगु दुरु फुकं तौका तल । उकिं व याकनं हे तधि जुल । प्रत्येक बुद्धं नं वयात निहथं जा छकू नकातल । व जा नकातगुलिं याना व खिचां प्रत्येक बुद्ध यात तसकं हे माया यात । सापू निहथं निक प्रत्येक बुद्ध यागु सेवाय् उपष्टित जू वनी । ले वनिंगु बखते धूं भालु त दुथाय् जङ्गले थ्येनेवं कथि सिमा कचाय् व बे दाया तःत सलं स्वकतक सुलुप्यी धुन धाय्वं आला धूं भालुत विस्यू वन ज्वी धका मती तया निर्भये ज्वीका जङ्गले द्वाहां वनी । खिचानं सापू या ल्युल्यु वनिन्ह जुया वल ।

छन्हु सापू प्रत्येक बुद्ध यात धाल भन्ते जिवे मफइ खुनु ज्वीवं थ्व खिचा यात छ्वया हये अले छलपोल भोजन

या इ स्वया विज्यायगु याना विज्याहुं घका प्रार्थना
यात । थनलि सापूं थ वने मफइ खुनु खिचा याततुं
प्रत्येक बुद्ध सतके छ्वइगु जुया वल । व खिचानं मालिकं छकपो
निकहे हुं धाय् म्वाक प्रत्येक बुद्ध सःत वनिम्ह जुया वल । सापूं
वनिगु वखते गन ध्यनेवं कथिं वें व सिमा कचाय् दाया सुलुप्वीगु
खः । वं नं अन ध्यने वं तुति वे ख्वसरे याना तत सलं स्वकतक
उना आःला धूं भालु फुकं विस्थुं वन ज्वीका धका मने तथा
जङ्गले द्वाहां वना गन प्रत्येक बुद्ध विज्याना च्वंगु खः । अन
पर्णशालाया न्होने वना स्वक तक उना थः वयागु सुचना
बिया छथाय वना च्वना च्वं वनी । प्रत्येक बुद्धं खिचा वल धका
सियेका भोजन या समय जुल धका विहारं प्याहां विज्याइ ।
प्रत्येक बुद्ध विहारं प्याहां विज्यास्यंलि खिचा न्हो न्हो च्वना
लं क्यना वया च्वनी ।

गबलें गबलें प्रत्येक बुद्धं लें व वं थ्व खिचां लें स्यूगु
खळाकि मखु धका मती तथा मखु मखु गुलें वना क्यनी । जव
वसपोल मखुगु लें स्वया वन धाये वं खिचा ब्वांय वना न्होपं
वनी । गबलें खिचां न्ह्याको हे न्होपं वंसा त्येरे मयास्ये विज्याना
च्वनी । अले खिचां वसपोल यागु चीवर च्वः ज्वना विमज्या
तःले सातु साला च्वनी । अले प्रत्येक बुद्ध तीजक लें पाखे
स्वया विज्याइ । प्रत्येक बुद्धं थुगु प्रकारं स्नेह तथा वेवहार
याना च्वंगुलि याना नं भन हे प्रत्येक बुद्धया प्रति खिचाया
स्नेहनं क्वातुया वल ।

छन्दु प्रत्येक बुद्ध यात चीवर या निम्ति काप छक् लाभ जुल । अले चीवर स्वीत पासापिं दु थाय् वनेगु निर्मित सापू नापं खं लहाना विज्यात । सापू-भन्ते । आम चीवर थन हे च्वना सुया, विज्याहुं छपिं विज्याय् मज्यू धका प्रार्थना यात । तर वसपोल या थः याकचां चीवर स्वी मसगुलिं याना च्वनेगु स्वीकार याना विमज्या । वसपोल व सापू निम्ह सिया खं लहाना च्वंगु खं व खिचा नं न्यना च्वन । व खं न्यस्ये निस्से खिचां नुग मछिका मिखाय् जाय्क ख्ववि तया च्वंगु खः ।

सापू—भन्ते ! छपिं विज्यासानं तन्दु धिला याना विज्याय् मते, जिमित लुमंका याकन हे ल्याहां विज्याहुं ।

प्रत्येक बुद्ध उपासक ! का च्वं न्हे जि वने का धका धया वसपोल आकाश मार्ग गन्ध मादन प्रवत पाखे स्वया विज्यात । अले खिचां तसकं हे नुग मछिका वसपोल यात खने दतले हुं हुं उना स्वया च्वन । वसपोल गुलि गुलि तापाना वन उलि उलि हे व खिचा या शोक वढे जुया वल । थुखे प्रत्येक बुद्ध खने मदया वं लिस्से शोक थामे थाय् मफया छाति गना वना नुगपाय् तज्याना अन हे मृत्यु जुया वन । तिरच्छान (पशु) तयेगु चित्त तसकं हे तप्यंगु ज्वी । अकुटिलगु ज्वी । मनू तसें थें दुने छता पिने छता याय् सःपिं ज्वी मखु । उगु हे तप्यंगु व अकुटिलगु चित्तया कारण याना उम्ह खिचा सिना देव लोके वना द्रलं द्रः अपसरा पिसं चाव्हीका दिव्य सुख भोग याना च्वने दुगु खः । थुम्ह देव पुत्र न्हाय्पं लिक्क वना भुन भुन जक खं

ल्हासां भिखुगू योजन तक ताय्दु । उकिं वयागु नां घोषक-
देवपुत्र धका प्रख्यात जुल ।

थ्व व्याक्क प्रत्येक बुद्धया प्रति तथा वःगु श्रद्धा भक्तिया
फल खः । तर थुम्ह देवपुत्र देवलोके ताकालं तक च्वने मखं ।
याकनं हे च्युत जुल । देवलोकं कुतुं वइगु कारण प्यतादु वथथे-

२. आयु क्षय
२. पुण्य क्षय
३. आहार क्षय
४. क्रोध

गुपिं श्रद्धावान जुया आपालं पुण्य सञ्चय याना वनी ।
इपिं देवलोकया आयु प्रमाणं च्वना अनया दिव्य सुख भोग-
याना कुतुं वइ । इपिं आयु क्षय खः । गुपिं अल्प पुण्य वानपिं
खः । इपिं राज धूकूति वाका तःगु छुं भतिचा अन्न थें जक
ज्वी । इपिं याकनं हे पुण्य फुना स्वर्ग लोकं च्युत ज्वी । थुकि
यात पुण्य क्षय धाइ । गुपिं काम भोगे लिप्त जुया स्मृति हीन
ज्वीका आहार तोता द्यांलाना च्युतज्वी । उपिं आहार क्षय खः
गुपिं मेमेपिंगु श्री सम्पति खना इर्ष्यां नुग म्वीका सह यायगु
शक्ति मदयेका तंपिकना च्युत ज्वी इपिं क्रोधं च्युत जुपिं
खः । थुम्ह घोषक देवपुत्र काम भोगे लिप्त जुया च्युत जुम्ह
खः । देवलोकं च्युत जुया कोसम्बी च्वंम्ह वेश्या यागु गर्भे
पटि सन्धि कावल । भिला दस्यैलि जन्म जुल ।

वेश्यां—दासिपिके मैजु ! छु जन्म जुल हां ? धका न्यन ।

इमिसं—आर्य ! काय्मचा जन्मजुल धका लिस विल ।

वेश्यां—मैजुपिं ! काय्मचा खःसा आम मचा यात थन तयेमते, आम भ्वाथगु दालाय् तथा हुंकन फलानाथाय् वां छ्वे यंकि धका धाल । दासिपिसनं वं गथे धागु खः अथेहे याना वां छ्वया वल । कारण वेश्या तयेत काय्मचा या माया ज्वी मखु । केवल इमित म्हाय् मचाया हे जक आपा मायाःज्वी ।

अन व मचा वां छ्वः थाय् तुरं तम हे को, खिचा, ध्वं गृद्ध आदि जानवर त वया हे भूँ वल । तर सं छम्हे सिनं नं वयात हेका वे मझा । थ्वया कारण हे प्रत्यक बुद्धया प्रति तथा वगु श्रद्धा भक्तिया फल खः ।

अवले लाक व लपुं छम्ह पथिक वल, वं अन जानवर तस्यं हे भुना च्वंगु खना अे ! अन छु दु ज्वी इपिं जन्तु तः छाय् मुना च्वन धका स्वःवंगु वखते पीहे महानीम्ह मचा छम्ह खन । खने वं हे वया मने पुत्र स्नेह उत्पन्न जुया वं व मचा यात कया छें ज्वना वन ।

उखुनु यागु हे दिने कोसम्बी च्वंम्ह तःधंम्ह साहु छम्ह राजदरवारे वनेत वना च्वंवले उखे राजदरवार पुरोहित छम्ह ल्याहा वया च्वंगु लें विचे नाप लात । अले साहुनं—आचार्य ! थौं छुतिथि ? नक्षत्र छु ? थौं जनपदे व गामे छु छु ज्वीगु दु ? धका न्यन ।

पुरोहितं— साहु ! थौं छुनं विघ्न बाधा ज्वीगु भये महु थौं थ्व दुकि थ्वनगरे थौं जन्म जूम्ह मचा छम्ह तःधंम्ह साहु

ज्वी । श्व खं न्येने व साहुया मने गर्भिनिम्ह साहुनी लुमना
 उथाहे छम्ह मनू यात सःता धाल भणे काहुं छ छे वना साहुनी-
 या मचा बुलला मबुनि स्वया वा हुं धका स्वके छवत । थुखे
 थःन दरवारे ब्वाक्क वना छे ल्याहां वल । तर छे साहुनीया
 मचा मबुनी । अले वं काली, धयाम्ह भवार्तिनि यात सःता
 धाल— काली ! थन स्वः छ वना थौं जन्म जुम्ह मचा छम्ह
 न्याथाय् संमाला श्व दां विया जूसां ज्वना वा धका द्वच्छि
 सहि दां बिल । काली व दां प्व ज्वना मचा मा वनेत छे नं
 प्याहां वन । काली उखे थुखे स्व स्वः छखा छे मचा छम्ह
 ध्यना तःगु खना न्यन-गृह स्वामी ! श्व मचा जन्म जुगु
 गोन्हु दत ?

वं—मैजु ! थौतिनि जन्म जुगु ख धका कन ।

काली—अथेसा, छिकर्पिसं आम मचा छम्ह जित व्यु,
 जि छित छतका दां बी ।

वं—छतका दामनं सुना मचा विला बी मखु ।

काली—अथेसा नितका बीका मज्यूला ? नितकानं बी
 मखु । अथेसा स्वतका बीका प्यतका बीका धाधां वढे याना
 थंकु थंकु द्वच्छि हे दां विया वं मचा कया हया साहु यात बिल ।
 साहुनं व मचा कया मती तल । यदि साहुनी नं काय् मचो हे
 व्वीकल धासा जि श्व मचा यात स्थाना छ्वये । यदि साहुनी
 नं स्हथाय् मचा व्वीकल धासा अले श्व नापंतुं हवंका बी
 धका मती तथा व मचा लहिना तल । संयोगया खं खः ।

साहुनीया पाखेनं काय् मचाहे जन्म जुल । अले साहुया मने वन । थ्व मचा दतले जिम्ह काय् मचा (थ्व देशया) तःधम्ह साहुज्वी फइ मखु । उकिं थ्वयात आहे स्याना छ्वे माल धका काली यात सःता धाल— काली ! थन स्वः हुंकन सागोथे थौं आपालं सातः फ्यना तोता हइगु दु । छँ थ्व मचा यात अन यंका सात प्याहां वइगु इ स्वया मू लुखाय् लाक थ्यना ब्यू अले इपिं सातस्यें न्हुजक न्हुयाहे थ्व मचा सिना वनी । अथेनं छँ छखे च्वना छु छु ज्वी व वांलाक स्वया जक ल्याहां वा, धका धया मचा बिया छ्वत ।

काली — साहुनं धाःथें मचा ज्वना वना व मचा यात मूलुखाय् दथ्वी लाक तया छखे च्वना स्वया च्वन उखुनु संयोग वस गुवलें हे न्हापा प्याहां मवम्ह तधिकम्ह (मूलम्ह) 'द्वँ हँ, फुकसिवे न्हापा लाक प्याहां वया गन व मचा दुगु खः । अन वया व मचायात तःले लाका भवाताहां दना च्वन । मेमेपिं सात प्याहां वलिसे व द्वँ हँ यात ध्वाना ध्वाना प्याहां वन । अथेनं व इकिं धिकि हे मसंस्ये थिंग दना च्वंम्ह च्वनं तुं । गोथं सात फुकं पित छ्वया ह्ये धुंस्येंलि सापुनं गोथं प्याहां वेन्न, वल, गोथं प्याहां वम्हेसिनं लुखाय् दथ्वी लाक मूलम्ह द्वँ हँ छम्ह भवातां दना च्वंगु खना, मनं मनं थौं थ्व थन न्हापालाक वया छाय् दना च्वन धका स्वःवले द्वँ हँया तःले मचा छम्ह थ्यना तःगु खन । खने वं वयानं पुत्र स्नेह उत्पन्न जुया सहर्षपूर्वक व मचा कया छँ यंकल । काली थ्व जुगु घटना फुकं स्वया वयालि

व खं फुकं साहु यात कन ।

साहुं— काली ! अथेसा हुं वना हानं द्वच्छि जूसां पुला वमचा कया हति धका हानं द्वच्छि दां विल । काली वना द्वच्छि दां प्वचिका वमचा कया हया विल !

साहुं— हानं कालीयात सःता धाल—काली ! थन स्वः थव नगरे सुथ न्हापानं न्यासगू गाडी छक चलं यंकिगु दु छं थव मचा यात यंका व गाडा वइगु लें लाक थ्यनाब्बू अले द्वहनं न्हुया जूसां गाडयागु घचा लं क्यला जूसां सिना वनी अथेनं छ छखे च्वना अन छुज्वीगु खः उगु घटना फुकं स्वया जक ल्याहां वा धका धया छ्वत ।

काली दे धका व मचा यंका गाडा हइगु लें लाक थ्यना, छखे च्वना स्वया च्वन ।

गाडावान ते नायो सार्थवाहन पासापिं सकसितं न्हापा नं थना गाडा ठीक याका थः न्हापा च्वना गाडा हाके याना वया च्वन । द्वँहँत ववं व मचा दुथाय् थ्येने थें च्वन्य वं द्वँहँत तक्क दिना खिप चफुना विस्यूं वन । सार्थवाहा वना द्वँहँत ख्याना हया गाडाय् चीना गाडा हांके यात द्वँहँ तस्ये हानं खिप खुसके याना विस्ये वन । हानं ची हल हानं विस्ये वन, थथे जक ससंहे द्यो बांलाक हे त्वी या वल । सार्थ वाहानया याना याना थें मजिया थौं थव द्वँहँ तस्ये छाय् थथे वेमान यागुज्वी थथे मवलें मयागु थौं थन छु भये दु ज्वी धका उखें थुखें स्वःगु वखते

लें धूरे लाक मचा छम्ह तथा तःगु खन । खने वं अहो भये । !
 धका मचाया प्रति पुत्र स्नेह उत्पन्न जुया व मचा कया छें यंकल ।
 कालीं छें वना थनयागु खनं फुकं साहुयात कन ।

साहुं—हानं काली यात सःता काली ! हुं हानं वना
 द्वच्छि साहि दां विया व मचा कया हति धका मचा कायेके
 छ्वत ।

काली वना द्वच्छि दां विया व मचा कया हया विल ।

साहुं—काली ! आ थ्व मचा यात श्मसाने वाय् यंकि
 अन श्मसाने खिचा तस्ये नया जूसां अमनूप्यपिसं दाया जूसां
 स्यानाछ्वइ ।

कालीं—दे धका व मचा यंका श्मसाने वाय् यंकल । तर
 अन वयात ठये को खिचा, भूत आदि अमनू पिसं सुनानं हे
 छुं या मव । थथे धका अन वयात रक्षा याइपिं वया मां व्वा
 दाजु किजा आदि वन्धुपिनं सुं दुगु मखु, अथेनं वयात अनरक्षा
 जुया च्वन । छाय् रक्षा जुया च्वन धासा वं खिचा जुया च्ववले
 आपालं श्रद्धा तथा प्रत्येक बुद्ध यागु सेवा याना वगु पुण्य छ्गू
 दु वहे पुण्य वयात अन रक्षाःयाना च्वंगु खः । उखुनु व वया
 लंपूं च्वले भवान च्वले छबथां मवेहेया च्वन । च्वले छम्ह वथानं
 अलग जुया वया घाय् ननं व मचा दु थाय् थ्यंक वन ।
 अन व च्वले नं व मचा खनेवं व मचा यागु म्हुत्वी
 दुरूपिं लाका थपक दना च्वन । उखे च्वले भःवान, च्वलेत

ख्या ख्यां वगु वखते च्वले छम्ह अलग वना च्वंगु खना वयात नं ख्यायूत वःगु वखते च्वलेनं मचा यात दुरू त्वंका च्वंगु खन । खने वं च्वले भः वा यानं पुत्र स्नेह उत्पन्न जुया व मचा कया छें ज्वना वल । कालीं थ्वखं नं छें वना साहु यात फुकं खं कवन ।

साहुं— काली ! अथेसा हुं वना हानं द्वच्छि साहि दां बिया कया हति धका दां बिया मचा कायेके छ्वत ।

काली वना हानं द्वच्छि दां बिया व मचा कया हया विल ।

साहुं— काली ! आ थ्व मचा यात हुं व च्वर पपात धियागु (पर्वते) यंका कुतका वा हुं धका मचा यात पर्वते कुतके छ्वत ।

कालीनं दे साहु धका मचा ज्वना वना पर्वतं कुतका विल । तर व मचा अन कुतुं वना छथाय् पंभाले ला वन । उखुनुया दिने नलकारया काय् बौ निम्हं पःध्यो वगु जुल इपिं पं ध्योध्यो वं बले व मचा ख्वया च्वन । इमिसं मचा ख्वगुः सः ताया ख्वःसः पाखे थाहां वना स्वःवन अले पंभाले मचा छम्ह खन । खने वं हे पुत्र स्नेह उत्पन्न जुया व मचा कया वंनं छें यंकल । कालीं थ्व खनं छें वना साहुयात फुकं कन ।

साहुं— काली ! हुं वना हानं द्वच्छि दां बिया कया हति धका हानं द्वच्छि साहि दां बिया मचा कायेके छ्वत ।

काली वना, हानं द्वच्छि दां बिया व मचा कया हया

बिल । व साहुनं व मचा यात स्याय्गु निम्ति उखें थुखें वाके
जक छ्वं छ्वं हे व मचा तःधि जुल । आःला व मचा यात
घोषक धका सकसिनं हे म्ह नं सिल । साहुया धासा मिखाय्
च्वंगू धूथें जुयाचवन तिनि, तप्यंक जक हे स्वे योगु मखु ।
केवल गुकथं याना स्याना छ्वेगु धयागु हे जक मती तया
स्याय्गु उपाये जक माला चवन । अले छन्हु थःपासा कुम्हायात
लुमंका कुम्हाया थाय् वना पासा ! छं चाभाला गुबले वी ल्याना
हां धका न्यन ।

कुम्हानं—साहुं ! कन्हे वीला धका मती तया च्वना ।

साहुं—अथेसा छं थ्व द्वच्छि साहि दां कया जिं धयागु
ज्या छगू याना विला ? यदि छं व ज्या छगू याना बिल धासा
छंगु गुण ताकालं तक लुमंका तये ।

कुम्हानं—साहु व ज्या छूथें ?

साहुनं—कुम्हा जिथाय् मूल्याम्ह चण्डालम्ह मचा छम्ह
दू । व मचा यात जिं छन्थाय् भों छकु विया छ्वया हे, व मचा
वल धाय्वं वयात सुनानं मसिक कोथाय् यंका स्याना अले
आम चाभालं नापंतु उना छो धका द्वच्छि साहि दां नं बिल ।

कुम्हानं ज्यू साहु ज्यू धका स्वीकार याना दां प्वःनं
काल । थुकथं साहुनं कुम्हायात दुबिस्ता खं ल्हाय् माको ल्हाना
छें ल्याहां वल ।

साहुं— कन्हे खुनु घोषक यात सःता धाल, घोषक थन
स्वः छ कुम्हायाथाय् वना जिमि अबु म्हिग छु धया वंगु खः

व ज्या छगू याकन याना व्यू धका, धया हल धका व्वां वना
धया वा हुं धका ज्या वाना छवत ।

घोषक वखं धायत छैन प्याहावन । उखुनु साहु या थःम
हे काय् मचा पासापिं नापं लें गुच्चा म्हिता च्वंगु जुल । थौं
व गुच्चा म्हित्यू थाय् तःक मछि हे वुना च्वन । वं घोषक वगु
खनेवं यो दाइ थन छक वा धका सःता धाल छ गन वनेत
वयागु ?

घोषकं—अबुं कुम्हा या थाय् वना वा धागुलिं अन
वनेत वया च्वनागु जुल ।

किजाम्हं अन छु धया वे मागु ख व धाय् त जि वना
बी । जित थव मस्तयेसं आपालं त्याकल । छं जि वुना च्वगु
त्याकानं मेगुनं त्याक म्हिता व्यू ।

घोषकं—अे किजा ! म्हां जि गुच्चा म्हिता च्वने मखु, जि
हे वने, छन्त छोट धका जित अबु व्वः मविला जिला व्ववि
धकाला तसकं ग्या ।

किजाम्ह दाइ ! आः छंगु ज्याय् जि वना व्यूस्येलि छ
छाय् ग्याय् मागु दु । वरू जि मव तले म्हिता च्वं धका घोषक
यात गुच्चा म्हितकल । घोषक गुच्चा म्हितेगुलि :तसकं हे चलाख
म्ह खः । घोषकं कुम्हायात धाय् मागु खं कन किजाम्ह व खं
ज्वना कुम्हाया छें वना कुम्हा यात म्हिग जिमि अबुं छु धया
बंगु खः व ज्या छगू याकन सिधेका व्यू धका धाल ।

कुम्हानं व मचायात कोथाय् व्वना यंका अनहे स्याना

म्हये च्वंगु ला तुका तुका ज्वीक ध्यना चाभाला नापंतु उना
छ्वत । घोषक ई दतले गुच्चा म्हितानं किजाम्ह ल्याहां मव-
स्येलि व तीजक छें द्वाहां वन । घोषक छें वःगु खना साहुं—अ
छकुम्हायाथाय् मवनाला छु धका न्यन ।

घोषकं— अबु ! जि मवना जिगु सत्ता किजा वन धका
किजाम्ह वंगु कारण फुकं कन ।

साहुं थः काय् मचा वंगु खं न्यने वं ल्हा व्वः व्व स्याना
तत सकं हाला अे कुम्हा !! जिगु सर्व नास याय् मते धका धाधां
जुरु जारु दना कुम्हा या छें व्वाय् वन ।

कुम्हानं साहुं हाला वःगु खना साहु ! आमथे तःत सः
याना हाला दि मते । छिसं गथे धया दिगु खः जि अथे हे याय्
माको ज्या याना चा भाला नापं उना च्वना धका कन ।
कुम्हायागु खं न्यना साहुया व धाय् थ्व धाय् मदयेका हृदय
शोकाग्नि प्रजलित ज्वीका छें ल्याहां वल । निर्दोषिर्पित दोष
व्यूगु या विपाक क्यना तथागतं थथे आज्ञा जुया विज्यात ।

यो दण्डेन अदण्डेसु अप्पदुट्टेसु दुस्सति ।

दस्सन मळ्ळंतंरं ठानं खिप्पमेव निगच्छति ॥

वेदनं फरुसं जानि सरिरस्स व भेदन ।

गरुक्कं वापि आबाधं चित्तखेपं व पापुणे ॥

राजतो व उप्पसंग अभक्खाणं व दारुणं ।

परिक्खयं व वातिनं भोगानं पभंकर ॥

अथवस्स अगरानी अग्गिदहति पावको ।

कायस्स भेदा दुपब्बो निरयं सो पपज्जति ।

अर्थः—गुम्ह व्यक्ति दण्ड सजाइ बी म्वापित दण्ड सजा विया च्वनी । हानं दोष विम्वापि निर्दोषि पित दोष विया च्वनी । उजोपि व्यक्ति पिसं फिता फले छता याकन हे भोग यायू मालि । छ्यो स्याइगु आदि नाना प्रकारया सहयायू मफेक रोग ज्वी । दुगु सम्पत्ति स छु नं छुं हानी जुई । शरीरे छुनं छु अंगभंग जुई । तःत धंगु रोग जुई । वें जुई । जुजु द्वारा दण्ड सजाई या भये दर्ई । मखु मखुगु खँ द्वारा तत सकं निन्दा ज्वीका च्वने मालि । थ थितिपि विनाश जुया वनी । दुगु भोगादि सम्पति विनाश जुई । छें मि नइ । मरण लिपा नर्के कुतुं वनी ।

उम्ह साहुंया घोषक यात स्यायूगु प्रयत्न याको असफल जुलनं; घोषक यात तप्यंक जक हे स्वे योगु मखुनी । न्हावले छुयाना स्यायूगु गुगु याना स्यायूगु धयागु हे जक चिन्तना याना च्वन तिनी । थुगु प्रकारं चिन्तना यायां छन्हु गांया द्वारे लुमंका वया थायू छ्वया स्यायूगु मनं गोसा गोया पौ छ्वेगु मती तया पौच्वल । पाजु ! जिथायू मूल्याम्ह मचा छम्ह दु । व मचा आमकन छ्वया हये । व वल धायूवं वयात स्याना वच्चकुटी अथवा गनं गाले जूसां वां छ्वया यदि व्यू, छिसं थ्व ज्या छगू याना बिल धासा छिं यागु कर्तव्य यात जिं लुमंका तयातये धका पौ च्वया, घोषक यात सःता धाल । तात घोषक । फलानागु गामे भी गांया द्वारे छम्ह दु छ अन वना थ्व पौ छपौ

वयात बिया वा ना धका पौ बिल ।

घोषकं— अबु जिके लँ खर्च मद्दु ! लँ खर्च बिया दिसं
धका लँ खर्च फवन ।

साहुं— घोषक ! लँ खर्च म्वा हुं छाय् धासा फलानागु
गामे भी म्हस्यूम्ह साहु छम्ह दु थौं वना अन च्वं हुं अले अन
दना वनिगु वखते, याउंक हे भीगु गामे ध्यनि । घोषकं दे धका
पौ कया पुत्वी चित्त । घोषकं थौं तक आखः छग हे सःगु
मखुनी । न्हाबले स्याय्त प्रयत्न याना स्याय् मफया च्वंम्ह
घोषक यात आखनं स्यनीगु हे गबले उकिं घोषक थःत स्याइगु
पौ थमंतुं ब्यू वनेत अबुयात वन्दना याना छेन प्याहां वना
अबुम्हं धागु गामे थ्यंक वन । अन वना उखे थुखे न्यना साहु
यागुछे ल्वीका छे वन ।

साहुनीनं— खना न्यन तात ! छ गन वयागु ?

घोषकं— जि कोसम्बी वया च्वना ।

साहुनी नं— छसु सुया काय् मचा ?

घोषकं— जि छिकपिनि हे मित्र साहुया काय् खः ।

साहुनीनं— अथेसा छु छ घोषक ला ?

घोषकं— खः साहुनी । साहुनीया घोषक जक
धाय्वं दुने हृदय निस्ये पुत्र स्नेह उत्पन्न जुया लय् लय् तातां थःहे
काय्मचा थें च्वंक माया याना छे दुने ब्वन । व साहुनीया भि
न्यादँ भि खुदँ ति दुम्ह रूप सम्पति सुशोभित म्ह म्हाय् मचा
छद्द दु । व म्हाय् मचा यात न्हेत जागु छे दकले च्वे तले कोथा

छगू बिया पासाया निम्ति भ्वार्ति छम्ह बिया तःगु दु ।

वहे नानी चां उथाय् हे लाक भ्वार्तियात सःता पिने ज्या छगू छ्वःगू जुया च्वनः । व भ्वार्तिनं नानी चिया ज्या ज्वना प्याहां वनेत वं बले साहुनीनं खना अेमचा ! छ गन वने ल्यनागु धका सःतल ।

भ्वार्तिनं- साहुनी! म्हाय् मेजुं पिने छक वना वा धका ज्या व्वः गुलिं प्याहां छक वने ल्यना ।

साहुनी- अथेसा आसे आम ज्या अले याहुं आ थन छकनि वा, थन साहु मचा घोषक वया च्वंगु दु । वयात क्वपु-लाया तुति सिका चिकनं व्वीका दुने कोथाय् घनेत लासा ठीक याना व्यु ।

भ्वार्तिनं- दे साहुनी धका घोषक या निम्ति याय् माको ज्या फुकं याना सिधयेका अले साहुनी नानी यागु ज्या याना वं-बले छुं भति विस्तार जुल ।

साहुनीनानी ज्या वंम्ह लिबाक वल धका तंचाया व्वः बिल ।

वं धाल नानी ! जि खना तंचाया दि मते कुने घोषक धयाम्ह साहु मचा छम्ह वया च्वंगुलि साहुनी मां नं जित ज्या-याका तल जि वेक यात याय्मागु ज्या फुकं याना च्वना गुलिं उकिं छिगु ज्या याकन याना वय् मफुत धका कन ।

नानीया घोषक धका धागु न्यने वं हे दुने स्यो थ्यंक हे नाइस्ये च्वंक द्वाहां वन । न्हापा कोतु हल यागु समय वया हे

कला जुया नालि कांदन धयागु (जाकि छमना) चूलाका प्रत्येक बुद्ध यात भोजन थुया दान याना वःगु पुण्य या प्रभावं थुगु जन्मे साहुनीया कुले जन्म जुवःगु खः । इपि न्हापायागु जन्मे नं नापं व्हना वये धुं कुगु जुया, आःथुगु जन्मे नां जक न्यनेवं हे षकातुक स्नेह उत्पन्न जुगु खः ।

थुगु बारे भगवान् बुद्ध नं थथे आज्ञा जुया विज्यागु दु ।
 पुब्बे व सान्नि वासेन पच्छुपन्नेन हिते नवा ।
 एवं तं जायते प्रेमं, उप्पलं व यथो दके ति ॥

अर्थः- गथे लःव भ्यतेनाया आश्रय कया पले स्वां उत्पन्न ज्वीगु खः । अथे हे पूर्व जन्मे नापं सहवास याना वःगु व आःनं हित कामना दुगुलि याना ना न्यने मात्रं हे षकातुगु स्नेह उत्पन्न ज्वीगु खः ।

साहुनी मचां- वःगनदु धका न्यन ।

भ्वातिनं- नानी ! व कुने च्वंगु कोथाय् वना च्वंगु दु धका कन ।

साहुनी मचां- वं ल्हाति छुं ज्वना वःगु दुला ?

भ्वातिनं-नानी ! अथेला छुं मखना, तर वयागु पुत्वी भों छकू चिना तःगु दु ।

साहुनी मचाया मनं व छू भों ज्वी धका सुनां मसिक तलं तीजक षकाहा वया, व गन द्यना च्वंगु खः । अन वना पुत्वी चिना तःगु भों फ्यना व भों तले यंका थःगु कोथाय् द्वाहां वना, लुखायागु खापा तिना भ्या खापा चाय्का व भों

प्वला व्वना स्वत । आख व्वनेगु व च्वेगुलि सः स्यूम्ह मचा जुया निम्ति, चिटी व्वना धाल । अहो ! भय अन्धा वाला, थ्व गुलितक मूर्खम्ह मनु ज्वी, थःत स्याइगु थःगु जीवन प्वीगु चिटीला थमंतुं वीत ज्वना वया च्वनिम्ह का स्वः जि खना ला खः । यदि थ्व भों जि मखंगु जूसा थ्व मनूया छुगति ज्वीगु निश्चयन थ्वया जीवन ल्यनिगु मखु धाधां व भों भ्यार भिर खुना मेगु पौ च्वेगु सुर यात ।

पाजु ! थौ जि थम्ह काय् मचा घोषक यात छिथाय् छोयाहया च्वना व, आमकन थ्यंक वे वं वयात, जनपद साहुया म्हाय् मचा छम्ह प्वना बीवाह याना ब्यू, अले आमकन हे नित जागु वांलाकं छं छखानं दयेका छचाखेलं पःखालं चाव्हीका आरक्षक पाले पहरा तया विचा याना तया दिसं । थ्व फुकं याय् धुंका छिसं यानागु व्योक खं तया पौ छपौ च्वया हया दिसं । जि छिगु कर्टव्य गुण यात न्हावले लुमंका च्वने धका च्वया न्हापाथेंतुं पुत्वी चिना वल ।

घोषक अन न्हिच्छि च्वना कने खुनु सुथे हे थःगु गामे थ्यंका गांया द्वारे ज्या याना च्वं थाय् वना चिटी ब्यू वन द्वारे—वाबु ! आम छु भों ?

घोषकं—खः थ्व छित अबुं चिटी छपू ब्यू धका विया ह्यु जुल ।

द्वारे स्वेसा आम छु चिटी धका व चिटी कया प्वला व्वना स्वत । अले द्वारेया मने साहुं जित तसकं है विश्वास याना

थःम्ह तधिम्ह काय् यागु विवाहा मङ्गल यागु ज्या हे जित लव
 हाना हल धका चिट्टी ब्व ब्वं खुसि जुया थ्व ज्या याकन हे
 यान बिमा धका सच्छिगु गामं मा मागु सामानत भिके याना
 गांया द्ध्वी हे नित जागु छें छखा दयेका पखालं चाव्हीका हानं
 थाय् थास्ये पाले पहरान तया जनपद साहुया म्हाय् मचा फवना
 विबाः याना बिल । विवाहा मङ्गल या ज्यात फुकं सिधयेका,
 थमं यानागु खं फुकं तया साहुयात चिट्टीनं छ्वया बिल ।

थुखे साहुनं चिट्टी ब्वना स्वत । चिट्टीया खं खनेबं छक्क
 परे जुया थमं धयार्थे गवलें हे मजु धका मने तसकं हे दुःख
 ष्वीका च्वन । घोषक यात स्याय्गु प्रयत्न असफल जुगु व थःद्वाहे
 काय् मचा स्याका च्वने मागु पीडं याना आपाल शोक सुर्ता
 जुगुलि प्वाये दाहा जुया नया अतिसार व्यथा जुल ।

उखे आः साहुनी मचां यदि कोसम्बी नं सुं मनूत वल
 धासा न्हापालाक जिथाय् ब्वना महेकं घोषक साहुयाथाय् ब्वना
 थंके मते धका सकसितं सूचना बियातल ।

थुखे साहुनं मती तल जिगु थ्व थुलि मछि सम्पति छु
 घोषक यात बीगुलाः ? वयातला छाय् बी, धका मू बंजा सःता
 धाल पाजु ! जिम्ह काय् घोषक यात मनू छम्ह छोया सतके
 छ्वः ।

मू वंजानं—दे साहु धका तुरंतःहे मनू छम्ह सःता
 घोषक सतके छ्वत । साहुनी नानी मनू छम्ह वःगु खने वं न्यन-
 छ गनं वयागु ?

वं—जि कोसम्बी, वया, अन साहु सञ्च मदुगुलिं घोषक
सःतके छोया हगु जुल ।

साहुनी नानी—छाय् बिमारी तच्चःला ?

वं—बिमारीला तच्चः जुगु मखुनी, थःहे दना फेत्वी,
फुनी हानं ने त्वने नं याना हे च्वन तिनि ।

साहुनी नानी—अथे खःसा छुं दिन छ थन नि च्वं
लिपा जिं छ्वे वं जक हुं धका वयात अन हे नि थाका तल ।

थुखे साहुनं छुं दिन लिपा हानं मू बंजा सःता न्यन
पाजु ! घोषक सतके मछ्वयाला ?

मू बंजानं—साहु ! सतके छ्वयागु खः तर सःत वंम्ह
मनू हे ल्याहां मवो ।

साहुं—पाजु ! अथेसा हानं मेम्ह छम्ह छोया व्यू ।

मू बंजानं—दे साहुं ! धका हानं मेम्ह छम्ह छोया बिल ।
तर वयाकेनं रोगया खं न्यना वयातनं अन हे थाका तल ।

आः थुखे साहुया रोग क्रमश जाया बल । गथे नल
अथे हे बइगु जुया बल । साहुया मन नं ख्वांउ या बल ।
हानं मू बंजा सःता न्यन—पाजु ! गो घोषक मवनि ला ?

मू बंजानं—साहु ! गो सःत वंपिं मनूत हे वंक वंक ल्याहां
मवो ।

साहुं—पाजु ! अथेसा हानं छम्ह छ्वया व्यू, बरु
याकनं वना नापंतुं ब्वना वा धका धया छो ।

मू बंजानं साहुया खं न्यना मनू छ्छ्हा सःता साहुनं गथे

धागुख अयं धया तुरन्त छ्वयाविल ।

साहुनी नानी स्वक खुसि वःह्य मनु याकेन न्यन रोग
गये च्वं ?

व मनु नं— साहुनी ! आला रोग बांलागु मखुत, नसा
तोफित मरण अवस्थाय् थ्यना च्वन न्यागुहे नकुसां प्वाथे थागु
नं मखुत ।

साहुनी नानीं थ्व खं न्यनेवं आ धासा मवंस्यं मजिल
धका घोषक यात सःता धाल साहु ! छिकपिनि अबु सच्च मदु
तच्चः धयागु खबर वया च्वन ।

घोषकं--मताथें जुया, भद्रे ! छं छु धया च्वनागु ? धका
न्यन ।

साहुनी नानीं— स्वामी ! छिकपिनि अबु तच्चं हँ धयागु
खबर वया च्वन ।

घोषकं अथेसा आ छुयाय् माल ?

साहुनी नानीं—स्वामी ! कोस्यालि ज्वना स्वः वने माल
गामं फल मूल फिके याना दिसं ।

घोषकं गामे च्वंपि मनु तयेत धया आपालं फल मूल
फिके याना गाडाय् तथा निम्हति बुनं कोसम्बी वनेत वन, लें वं
वं विच्ये थ्यंका साहुनी नानी धाल स्वामी ! अबु तच्चः धागु थ्व
थुलि मछि सामान ज्वना वना च्वने वं तसकं धिला ज्वी उकिं
सामान फुकं लित छ्वे मालि धका धया ज्वना वगु कोस्यालित
फुकं थःछे छ्वया बिल । अले भात म्हे सित स्वामि ! छि, छें

द्वाहां भाय् बले जबं खवं बांलाक मनूत तथा जक भासं हानं छें
 द्वाहां वना छि अबुया तुति क्वे च्वनेगु याना दिसं । जि भौ
 मचा खः छ्थों ककसं च्वने धका लें माकथं खं स्यना यंकल ।
 घोषकं छें द्वाहां वना अबुया तुति ककसं फेतुत साहुनी नानी जक
 छ्थों कोसं च्वन । साहु रोगं प्रस्त जुया चीत परे जुया च्वन ।
 मूबंजा वया साहुयागु तुति उसि उसि याना धाल, साहु !
 छिकपिनि काय् मचा थ्यंक भाल ।

साहुं— गो गनदु ?

मू बंजानं— साहु ! छिगु हे तुति क्वे च्वना दिगु दु ।

साहुं थः बंजा (आय्कम्मिक) यात सःता न्यन पाजु
 थ्व छें धन सम्पति फुकं गुलि दु ?

मू बंजानं—साहु ! धन जक पीगु कोटी दु । मेगु निपां
 चूपि प्यपां चूपि व छें छ्थलागु वस्तु व वुं बालि अलग हे तिनि ।

साहुं-स्वः थ्व जिगु सम्पति स छुं हे घोषकयात बी मखु धका
 धाय् त्यंगु खः तर धा बले बी धका धा वन । साहुनी नानी थ्व
 खं ताये वं हानं धाइबले थ्वं मेकथं हे धाय् फु धका साहुया प्रति
 आपालं माया दुम्ह थें च्वंक याना शोका कुलं वेहोसम्ह थें जुया
 सव व्यंक छाति दाया, ततसलं ख्वया, धाल तात ! छिसं छु धया
 दियागु, थथेनं धागु ता छाय् थथे धयागु छाय् काय् यात फुक सम्प-
 ति लबल्हाना दियागु निश्चयन रोगया लक्षण बांलागु मखुत ।
 धाधां, गुकथं हानं न्वं वाय् मफइगु खः उकथं छ्थोंनं साहु यागु
 छाति गेलि गेलि याना ख्वया क्यन, साहु तत्क्षणे हे मृत्यु जुल ।

साहुयागु मृत्यु समाचार राजा उदेन यात कंवन । जुजुं
बयागु अग्नि संस्कार याक्व बिया वया काय् म्हाय्पिं सुं दुला ?
धका न्यन ।

महाराज ! साहुया घोषक धयाम्ह काय् मचा छम्ह दु ।
अले दुगु धन सम्पनि फुकं वयात हे ल ल्हाना सिना वन ।

छन्दु जुजुं घोषक यात राज दरवारे वा धका
सतल, घोषक, जुजुया निमन्त्रणाय् राजदरवारे वन । उखुनु
धासा वावःगुलिं दरवार या पटांगिरि थाय् थासे लखं जाया
च्वन । घोषक लखे न्ही मालि धका लः हाचां गा गां वना च्वन ।
जुजु सिंह पञ्जर यागु भयाले च्वना घोषक वगु स्वया च्वन ।
घोषक वना जुजु यात वन्दना याना छखे दना च्वन ।

जुजुं—तात ! घोषक धयाम्ह छः खःला ?

घोषकं—खः महाराज ? महाराज ! जिमि अबु मंत ।

जुजुं—घोषक ! शोक याय् मते संसारे जन्म जुलकि
छन्दु सकलें हे सिना बने मानि, सुनं सदा स्वाना च्वने मद्दु ।
छं छु धन्दा काय् म्वाः जिं छन्तंतुं साहुया पदवी बी, आः छ
छें वना अबुया नामं याय्मागु पुण्य कर्मनि याहुंधका वयात लि
छ्वया हल । व ल्यहां वल । जुजुं घोषक ल्याहां वंमुनं स्वया
च्वन अले मने तःल थव वःगु वः वंगु उथें मजु धका हानं सतफे
बिया न्यन । तात ! घोषक ! छ थन वःबले लः हाचां गा गां तिं
तिं न्हुया वल, आ वं बले लःखे पला ततं स्मृति तया वना च्वन
थथे छाय् यानागु ?

घोषकं—महाराज ! जि न्हाच थन वया बले म्हिते वःम्ह बालख तिनी आः थन वया महाराजं जित साहुया पदवी विया दिल । आः जि मचा मखुत छम्ह तःधम्ह साहु जुल । उकिं जि स्मृति तथा बुलुं पला छिना वना च्वनागु खः ।

जुजुं थव खं न्यना थव छम्ह धाथें हे धृतिदुम्ह बुद्धिमान म्ह मचा खः धका खुसि जुया उखुनु हे वौयागु दको श्री सम्प-
तियां अधिकार विया साहुया पदे नियुक्त यात ।

घोषकं साहुपद ग्रहण याना रथे च्वना देश परिक्रम यायां बल । देश प्ररिक्रम याना व बले वं गन गन स्वत अन अन भूमि कम्प जुल ।

घोषकया जाहान व काली छथाथ् च्वना निम्हे सिया खं लहाना च्वन । अम्म काली ! थौं छिकपिनि काय् मचा साहु ज्वी दुगु हे जिगु यत्न व उपायें खः ।

काली—अम्म ! छाय् छिसं छुयाना दिया ?

साहुनी,—काली ! छिकपिनि काय् मचां थःत स्याग्गु चिठी थःगु पुत्वी तुं चिना वना च्वन । जिं व चिठी वेक द्यना च्वं थाय् वना मसिक कया यंका खुना वां छ्वया विया । अले जिं जिं फवना विवाह याना विया थथे थथे याना नं व्यू धका पौ च्वया वहे पुत्वी तुं चिना विया धका चिठी च्वंगु खं फुक कना हानं शौं तक छु छु यागु खः । वखनं कन ।

काली—साहुनी ! छिसं उलिजक खं सिल तिनि घोषक यात साहुनं मचा निस्स्यें स्याय्गु प्रयत्न याना च्वंगु ख । तर याको

प्रयत्न असफल जुया वन । घोषक यात स्याय्गु निम्ति आपा लं
घन सम्पति नं फुकल धका कालीनं सिक फुक खं कन ।

अम्म काली ! साहुं तधंगु अपराध यातका हला धका
खँ लहाना च्वं च्वं हे घोषक साहु देशपरिक्रम सिधयेका छें द्वाहां
वल । साहुनी नानी थमं यानागु खँ छक हानं लुमंका फिसिक
न्हिल ।

व न्यूगु खना घोषकं न्यन ओ छ छाय् न्हिलागु ?
साहुनी नानी स्वामी ! छगू खं लुमना वया ?

घोषकं—आम खँ: छु ख का कँ

साहुनी नानी—मकंस्ये मुमुक च्वना च्वन । अले घोषकं
तं पिकया यदि छ न्हिलागु कारण कने खसा कँ मखुसा छन्त
थुकिं निकू थलाबी धका तलवार लहना क्यन ।

साहुनी नानी—स्वामी ! थौं छित गुगु सम्पति लाभ
जुगु खः । व जिगु प्रयत्न या सफल ता या चिं खः धका
न्हिलागु जुल ।

घोषकं—छाय् थ्व छु जिमि अबुं व्युगु सम्पति मखुला ?
थन छंगु छु प्रयत्न दु ? घोषकं थौं तक छुं खं हे स्युगु मखुनी ।

साहु ! छिकपिनि अबु छित स्याय्गु निम्ति थुगु
प्रकारं चिट्ठी च्वया छितन्तुं बिया स्याय्के छोया हःगु खः । जिं
थुकथं थुकथं याना छित रक्षा याना तया तया धका थमं याको
खं फुकं कन । तर घोषकं आम खं फुकं फता खंका धका व
ख व छति हे पत्या मजू ।

साहुनी नानी—साहु यदि जिं धया च्वनागु खँ छित
विश्वास मजूसा छिकपिनि मां काली दु वयाके न्यनादिसं अले
खःमखु छिसं बांलाक थवी ।

घोषक—अम्म काली ! थवं धया च्वंगु खँ फुकं सत्य खःला ?

कालीं—ख;तात छंत स्याय्गु निमित्त आपालं यत्न उपाये
यात । धन नं आपालं फुकल तर स्याय् मफुत । थुकथं काली या
पाखे बांलाक खँ न्यसेलि घोषकया मने संवेग उत्पन्न जुल । अलेवं
धाल,अहो भये थव जीवन धाथें भाग्ये हे जक बचे जुगु जुल थुगु
प्रकारया जीवने प्रमादि जुया च्वनेगु महा मूर्ख ज्वी । आ छु नं
छु दान पुण्य याय् धका मती तया गरीब तयेगु निमित्त निहथं
द्वलं द्व धन खर्च याय्गु दान शाला दयेका मित्तो धयाह
कुतुम्बीक यात दान योजक याना दान बिया च्वन ।

घोषक उत्पति खँ कचाल

Dhamma.Digital

श्यामावती या खँ

उगु समय भदवती नगरे भदवती साहु छह दु । व साहु,
घोषक साहुया गबलें रुवा :मखंनिह अदिट्टुपुव मित्र खः । थव
मित्रता गथे जुया दुगु धासा छन्हु भदवती नगरयापि व्यापारित
कौसम्बी वया व्यापार यावल । इमिसं हे भदवती साहुयागु
गुण, आयु, धन सम्पति आदिया आपालं प्रशंसा याना खँ
ह्वात । थव खँ न्यसेलि घोषक साहुया मने उह साहु नापं
मित्रता दयेका च्वनेगु इच्छा याना आपालं कोस्यालि बिया

छ्वत । !हानं कोसम्बी च्वंपि बनिजालत छन्हु भइवती वना
 ब्यपार या वन । इमिसंनं घोषक साहुँ यागु गुण, आयु, धन
 सम्पति आदिया आपालं प्रसंशा याना खँ ह्हात । थ्व खँ न्यस्ये
 निस्ये भइवती साहु यानं उह्य साहुँ नापं मित्रता दयेका च्वनेगु
 इच्छा याना आपालं कोस्यालि बिया छुत । तर इपि निह्य सिया
 ख्वाः गबलेँ चू मलानि ।

छन्हु भइवती साहुयागु छेँ अहिवात रोग द्वाहां वल ।
 थुगु रोग वइगु बखते न्हापालाक छेँ च्वंपि भुजित सिना वनी ।
 अनं कीतः सिना वनी । अनली खाः फाः दुगु च्वःले साः म्ये
 सल किसि आदि प्यपां चूपि जानवर त सिगु जुल । थुपि पशुत
 फुत धाय् वं अले मनूतः सिनावनी मनूतयेगु बिचेनं हापालाक छेँ
 च्वंपि च्यो, भ्वातिं त सिनावनी अले छेँ थुवात सिनावनी । यदि
 थ्व रोगं बचे ज्वी माल धासा छेँ यागु अङ्गहःखना विस्युं वनेमा ।
 उकि उह्य साहु नं अङ्ग ह्वा खना ज्वने जिक्क सम्पति ज्वना थः अले
 साहुनीव म्हाय्मचा व्वना अङ्ग ह्वातं प्याहां वया घोषकसाहु लुमंका
 कोसम्बी वनेत वल । लेँ व वं ज्वना वक्क सम्पति फुत । वाफसँ दाल
 नेमखन थुगु प्रकारं लेँ तसकं दुःख सिया कोसम्बी थ्यंक वल
 कोसम्बी छथाय् लःदुथाय् च्वना मोल्हुया वस हिया लि धर्म
 शाला छगू माला धर्म शालाय् च्वं वन ।

साहुँ भद्रे ! थथे स्वेहे मजिका वन धासा जन्म व्यूम्ह
 मांयानं माया वनि मखु । उकिं थन भी मित्रं निह्यं द्रुलं द्रुः धन
 खर्च याना गरीब तयेगु निर्मित दान बिया च्वंगु दान शाला दु ।

भीनं व दान शालां नयेगु हया नया; निन्हु स्वन्हु थन च्वना
त्यान्हु लंका जक मित्र नाप ला वनेगु याय् मालि मज्यूला ?

साहुनी—स्वामी ! छिं स्वया गथे याय्माल अथे याना
दिसं ।

थुखे दान का वनिपिं पवगिं मचात थल छग छग ज्वना
दान शालाय् वनेत वया च्वन । साहुनं श्यामा यात सःता इपिं
पवगिं मचा त नापंतुं पवंके छूत । कुलिनह्म म्हाय् मचां मां अबु
यागु खँ लं घना ज्वी धका ग्याना ह्यां मछा धका छसःहेमधास्ये
अबुं ह्यः छक प्व निक हे धाय् म्वाकंतु थल छग ज्वना पवगिं
मचात नापंतुं ल्यु ल्यु दान का वन ।

मित्तकुतुम्बीकं—श्यामा याके न्यन मेजु ! गोह्वासित
तयेगु ?

श्यामा—स्वह्म सित स्वभाग तथा दिसं धका स्वभाग
पवन । मित्तकुतुम्बीकं स्वभाग तथा बिल । श्यामा स्वभाग
भोजन ज्वना वया मां वौ पिंनि न्होने तथां बिल । स्वह्मं नयेत
फेतुह्म । मां म्हाय् निम्हेसिनं साहुयात धैर्य वी या निर्मित्त धाल
साहु विपत धयागु महान कुल यात नं ज्वी फु । उकिं अपशोच
याना दि मते, छिं गुलि यो उलि बुलुं भपां दिसं जिमिगु निर्मित्त
छुं चित्ताना याय्मते धका नाना प्रकारं खँह्लाना भोजन याकल ।
साहुया उखुनु नःगु पचे याय् मफया अजिर्णः रोगं कया द्यो त्वी
मजुनीबलेहे साहु सित ।

मां म्हाय् निह्म [अनाथ ज्वीका नाना प्रकारं बिलाप

याना ख्वल । श्यामा उखुनु ख्वःख्वंः भोजन का वन । मित्तकुतु-
 म्बीकं गोगु भाग तयेगु धका न्यन । श्यामा निभाग तथा दिसं
 धका निभाग कया ज्वना वल । मांयात नानातरहन खँ ल्हाना
 भोजन याकल । मां हानं उखुनु नःगु पचे याय् मफया उखुनु हे
 सित । श्यामा आनं नानातरहन विलाप याना ख्वल । कन्हे खुनु
 तसकं पित्यागुलिं पित्यागु सह याय् मफया, ख्वया ख्वालं तुं
 च्वंगि मचात नापं दान का वन । मित्त कुतुम्बीकं थौं नं गोभाग
 धका न्यन, श्यामा छभाग धका छभाग जक पवन । मित्तकुतु-
 म्बीकं श्यामा पवं वया च्वंगु स्वन्हु दत धका सिका मेजु ! छंगु
 था थौं तिनि ठीक थास्ये च्वं वल का धका धाल ।

थव कटु-वचन न्यना-लज्जा सम्पन्नह्य म्हाय् मचा या
 गुगले तसकं दित । शस्त्रं प्रहार या थें कालखं लुगु थें जुया वं
 धाल तात ! नकतिनि छिसं छु धया दियागु ?

अँ छंगु प्वाः थौंतिनि ठीक जुल धयागुका ।

तात ! छाय् थथे धया दियागु ?

छं ह्रींग स्वभाग ह्विग निभाग आःथौं छ भाग जकपवना
 च्वंगुलिं ।

तात ! जिं स्वभाग अले निभाग यंका च्वनागु थःगु
 निम्ति मखु ।

अले सुयागु निम्ति यंकागु ? मेजु !

तात ! ह्रींग स्वह्य दुगु निम्ति स्वभाग यंका ह्विग निह्य
 गु निम्ति निभाग यंका थौं जि हे जक जूगु लिं छभाग जक

पवना च्वनागु खः ।

मेजु ! आ इपिं गन वन ले ? लिसले श्यामां छेनं प्याहां वंस्ये निस्येयागु खं फुकं विस्तारं कना यंकल श्यामा यागु खं न्यना मित्तकुतुम्बिकं मिखां ख्ववि महाय् कुस्ये च्वने मफुत वया गःप फुले जुया वया नुग पःम्हवी थे जुया विरइ थामे याय् मफया । अले वं मिखां ख्ववि पात पात। कुतका वं श्यामा यात आश्वासत विया धाल । मेजु आः छं पवना ने म्वाल । छ महान सम्पति सालि भदवती साहुया म्हाय् मचा खः धका सिल आ छ जिह्म म्हाय् मचा ज्वी । आः छं थनं उखे छुं धन्दा नं काय् मते धका माया याना छे व्वना यंका बांलाक वसतं पुंका तधिम्ह म्हाय् मचा याना तथा तःल ।

छन्दु श्यामा - तात ! दान शालाय् न्यना न्यने हे मजिक हासःदु । छाय् हाय्का तयागु ? शान्त पूर्वकं दान वि मज्यूला ? मेजु—मज्यू ।

तात—अवश्ये जीमा ।

मेजु—छुयाना जीगु खः छुं हे मस्यू छं स्यूसा छुं उपाय कं ।

तात ! दान शालाय् छह्ज जक वने जीक निपुल्लं दयेका व्यूः अले छपू लंपु कावइ, छपू लंपुं क्रया ल्याहां वनी ! थथे ज्वीवं कोला हल ज्वी मखु । श्यामाया खं न्यना खुसि जुया तुरंत हे लंपू निपू दयेकल । अवले निस्ये दान शालाय् न्यने मजिक हासः नं मतः हुल नं मजुल । न्हापा वः श्यामा जक खः । आः द

शालाय् लं या योजना मिले याना व्यूगुलिं याना आः वयागु नां श्यामावती जुल ।

थुखे दान शालाय् याचकत हागु सःन्यना घोषक साहुया दान काव दु धका न्हाबले खुसि जुया च्वनिगु ख । तर निन्दु स्वन्दु दत दान शालाय् हास मदुगु, उकिं छन्दु मित्त कुतुम्बिक व बले न्यन—तात ! दान का व दुला ?

मित्त कुतुम्बिकं—साहु ! दान का व दु ।

अले उखुनु थें आः छायाले हास मदुगु ।

साहु ! आ हुलकुल याय् म्वाकशान्त हेदान बीगु याना गु जुल ।

घोषकं—अले न्हापा छाया अथे मयानागु ।

मित्तकुतुम्बिकं—साहु ! न्हापा मस्यूगुलि याना अथे याय् मफुत ।

घोषकं—मित्त ! आ छन्द अथे याय्गु सुनां स्यना बिल ।

मित्तकुतुम्बिकं अहि वात रोगं या कारख थःगु धन सम्पति व देश तोता प्याहां वःह भदवती साहुया खं फुकं कना श्यामावतीयात तधिह म्हाय् याना तयागु खं कन । थ्व खं न्यने वं घोषकं—तात ! आम खं छं जित उखुनु हे छाया कं मव-यागु । उह साहु जिह पासा खः । उकिं आम मचा जिह म्हाय् मचा ज्वी । हुं व्वना हति धका तुरंत हे श्यामावती सःतके छ्वचा । मेजु ! छ भदवती साहुया म्हाय् खःला धका न्यन ।

श्यामा-खःतता धका लिसबिल ।

घोषकतोहुं—मेजू आः छुं धन्दा काय्मते छन्त जि बांलाक विचाथाना तथा तये धका न्यास पासापि बिया तधिह्य म्हाय्मचा यागु तें तथा तल ।

कोसम्बी छन्हु तःधंगु उत्सव जुल उगु उत्सवे गुवलें हे छेनं प्याहां मवंनिपि म्हाय् मस्तनं प्याहां वना घाटे मोल्हु वनी गु जुल । श्यामवती नं थौं थः परिवार न्यास पासापि व्वना राजदरवार यागु लंपुं मोल्हु वनेत वना च्वन । उदेन जुजु सिह पञ्जर या भयाले च्वना लें वपि स्वया च्वन । जुजुं श्यामावतीपि वःगु खना थुपि सुया प्याखँ मोट धकान्यन ।

महाराज ! थुपि सुयां प्याखँ मोट मखु अले सुया म्हाय्पि ले ?

महाराज ! घोषक साहुया म्हाय् श्यामावतीपि खः ।

श्यामावती खनेवं जुजुया प्रेमाकर्षित जुया स्नेह बलाबान जुया । घोषकयात ! छिमि म्हाय् छह्य जित व्यूधका धाय्केछ्वत ।

घोषकं—महाराज जिह्य म्हाय् बी मखुनी ।

जुजुं—घोषक ! छं अथे धाय्मते जित आम मचा छह्य व्यू ।

महाराज ! जिह्य म्हाय् मचा यात गृहपति या म्हाय् मचा जा खः धका नानातरहन अब हेलना याइ । उकिं जि थः म्हाय् मचा छित बी फइ मखु ।

ध्व खं न्यना जुजु तं पिकाना घोषक यागु छें तालं गयेका ल्हाहा छाप तेका घोषकया निह्यति बु यातनं ल्हाहा ज्वना

पितंकल ।

श्यामावती मोल्हुया ल्याहां व बले छसुं छहानं दुत मद्धो । अले श्यामावती अबुया थाय् वना न्योवनं अबु थथे छाया यागु ?

घोषकं-मैं छन्त जुजु फवके हल । अले जिं विमखु धया छोया, वहे तंमो जुजुं थथे यागु जुल ।

श्यामावती-अबु छिसं थुकि द्वेका दिल । यदि जुजु ल्हाके हस्येंलि बी धाय् मागु । बरू जिनापतुं जि परिवार पासापिं फुकं काय्मा धया दिसँ ।

घोषकं-मैं श्यामा ! यदि छं हे इच्छा जुस्येंलि जिं अथे हे धया छ्वे धका जुजु यात खबर बीके छ्वत ।

जुजुं व खबर न्यनेवं खुसि जुया श्यामावती या-न्यास परिवारपिं नं कया श्यामावती यात अमिषेक बिया बडामहारानी याना तल । श्यामावती या संक्षिप्त खँ कचाल ।

वासुल दत्ता या खँ ।

उदेन जुजुया वासुल दत्ता धयाह्व मेहानं महारानी छह्व दु । व चण्डोपज्जोत जुजुया म्हाय् खः । उज्जेन नगरे चण्डोपज्जोत जुजुं राज्य याना च्वन ।

छन्हु जुजु बगिंचाय् चाहिला ल्याहां वया च्वं व ले थःगु श्री सम्पति पाखे मन वना । न्यन आमत्यपिं जि थें जागु थुगु प्रकारया ऐश्वर्य श्री सम्पति मेपिनि सुयानं दुला ?

अमात्यपिसं-महाराज ! कोसम्बी राज्य याना च्वंङ्ग उदेन जुजुयागु श्री सम्पतिया न्द्योने थ्व श्री सम्पति ला छुनं सम्पति मखुनी ।

चण्डपज्जोत जुजुं अथेसा वयागु श्री सम्पति फुकं काय् माल का हुं काहुं धका आज्ञा जुळ ।

मन्त्रीपिं-महाराज ! उदेन जुजुयागु श्री सम्पति सुनानं काय् फइ मखु ।

छाय् छु कारण ?

महाराज ! छु कारण धासा उम्ह जुजु हत्थिकन्त विद्यां पारंगत जुया च्वंगु दु । उगु विद्या-मन्त्र व्वना विणा थाना किसित विसक छ्वे नं फु ज्वने नं फु । हत्थि वाहने उम्ह जुजु थें सह्य स्यूह्य मेपिं सुं छह्य नं मदु । उकिं उदेनयागु श्री सम्पति छु कथनं काय् फइ मखु । अथें नं छगू यत्न उपाय ला याना स्वे ज्यू ।

आम उपाय छु ?

महाराज ! उदेन, सल, किसि फलाना थाय् दु, धयागु खबर सिल कि व न्द्याको हे तापासां नं इमित ज्वनेगु निर्मित वनी । उकिं सियाम्ह तःधिकम्ह किसि छम्ह दयेका व वइथाय् सःतिक तुं तथा तयेगु । अले व किसि ज्वनेत वल धायेवं वयात फौजं चाह्नीका ध्येराय् दुने लाका ज्वना बन्धि तयेगु ।

जुजु-थ्व ठीकगु उपाय खः धका खुसि जुया व खँयात स्वीकार याना (दारुमय यन्तं) कःल पूजां चले ज्वीम्ह सियाम्ह

किसि छम्ह दयेका, उकि तुयूगु कापतं भुना दुरूस्त किसिथें च्वंक चित्रकारिं चित्रित याका छथाय् खुसी सिथे यंका तथा तल । किसिया प्वाथे दुने ख्वीह्व योधात चंक्रमण याना च्वन । हानं किसियागु खि नं हया उखें थुखें ह्वला नं तल ।

छन्हु व्याधा छम्ह जङ्गले चाहिला वःबले वं व किसि यात खन । खनेवं अले थ्व कैलाश कूत पर्दत थें च्वंम्ह सर्व स्वेतम्ह तुयूम्ह किसि छम्ह जिमि जुजुयात उचित्तम्ह खः धका मती तथा छें ल्याहां वया वना उदेन जुजुयात खबर व्यू वन । उदेन थ्व खं न्येनेवं वयात हे लँ क्यनिम्ह मग्ग देशक याना किसि ज्वनेत वल । जासुसतस्यें उदेन वःगु सियेका वना चण्डोपज्जोत जुजुयात खबर व्यूवन ! चण्डोपज्जोत जुजुं थ्व खबर न्येनेवं थुखें नं उखें नं निखें नं वःवः लापिं सेनातः छ्या उदेन ज्वनेत वल । उदेनं अपिं वःगु दु धका मस्यू । वं किसियात लित । किसिम्हे दुने दुपिं योधात उदेन वेवं वेग व्वां वन । सियाम्हे किसि नं उदेनं मन्त्र व्वना विणा थात नं विणाया सः मतार्थें याना व्यूस्यू वना च्वंम्ह च्वन । जुजुं व्वाय् वना नं किसि नापा लाके मफया सलगया लिनो वन । वं सल व्वाकु-गुलिं याना थः सेनातस्यें लिलाके मफया जुजु थः याकःचा छखे लात । अले उखे निगू थासं वया च्वंपिं चण्डोपज्जोतया सेनातस्यें उदेनयाते ज्वना थःम्ह जुजुयात लव ल्हाना बिल । उदेनया सेना तस्यें नं थःम्ह जुजु शत्रुया लहाति लात ज्वी धका मती तथा थःगु सिमानाय् वना च्वं वन । चण्डो-

पञ्जोतं नं उदेनयात यंका खुंत कुने थें याना कुना स्वन्हु तक
(जयपान त्यागु) उत्सव माने याना च्वन ।

स्वन्हु वंस्येंलि उदेनं पाल्येतयेके न्यन तात ! छिमि जुजु
छु याना च्वन ?

महाराज ! जयपानया उत्सव माने याना च्वन ।

उदेन— तात ! छिमि जुजुयागु ज्या व बुद्धि फुकं मिसा-
तयेगु थें हे तिनि । छाया धासा, जयपानया उत्सव माने यायूत
कित जित स्याना वयेमा । कित जित तोता छ्वयेमा । जित
खुंत कुने थें कुना जयपानया उत्सव माने यायूगुया मतलब हे
छ ?

थव खँ पालेत वना चण्डोपञ्जोत जुजुयात बिस्तांत कं
वन । अले चण्डोपञ्जोत वया उदेनयाके न्योवल, उदेन छं,
थथे धका धाल हँ थव खँ सत्य खःला ?

उदेन—खः महाराज !

चण्डोपञ्जोत --अथे खःसा जिं छन्त तोता बीगु जुल ।
तर जित छं थमं सयेका तयागु मन्त्र बिद्या स्यना बी फुला ?

उदेन—महाराज ! जित अभिवादन याना आदर गौरव
तया सयेकल धासा जिं स्यना बी फु ।

चण्डोपञ्जोत—अरे छन्त जिं अभिवादन यायूत छ सु ?

उदेन— अथेसा जिनं छित मन्त्र बिद्या स्यना बी फइ
मखु ।

चण्डोपञ्जोत—यदि छं जित आम मन्त्र स्यना मबिल

धासा जिं छन्त तःधंगु सजा बी ।

उदेन—छिं छु सजाइ बीगु इच्छा दु बिया दिसं, संसारे चित्त स्वया शरीर गन नं तःधं ज्वी मखु । उदेन जुजुया निर्भयता खना चण्डपज्जोत छक्क परे जुल । आ जिं छु याना थ्व मन्त्र सयेका कायेगु थ्व ला मेपित सयेके बी ज्यूगु मन्त्र मखु धका मती तथा हानं उदेनयात धाल, उदेन ! छु छं आम मन्त्र शिल्प न्ह्याम्हेसित नं स्यना बीगु ला ?

उदेन—महाराज ! सुनां जित आदर गौरव तथा सयेकेगु इच्छा याइ । जिं व न्ह्याम्हे जूसां स्यना बी ।

चण्डपज्जोतं—उदेन ! अथेसा जिथाय् छम्ह धूसि ल्म्ह मिसा दु । छं वयात आम मन्त्र स्येना बीला ?

उदेन—बी महाराज ! धका लिसः बिल । अन चण्डपज्जोत वासुलदत्ताया थाय् वना मेजु ! छम्ह शंख कुष्ठिम्ह मनुखं अमूल्यगु मन्त्र सयेका तःगु दु । छ वना पर्दा दुने च्वना वयात वन्दना याना वयाके च्वंगु मन्त्र स्यना का । वं छन्त पिने च्वना मन्त्र स्यना बी अले छ सल धाय्वं जिं छंके स्यना काय् धका धा वन । थः म्हाय् उदेन नापं फसे ज्वी धयागु भयं याना थुगु प्रकारं जाल गोगु खः । वासुलदत्ता उदेन जुजुया थाय् वना मन्त्र स्येना वनिम्ह जुल ।

छन्हु उदेन जुजुं मन्त्र उच्चारण याकूगु बखते वासुलदत्तां बांलाक व्वना उच्चारण याय् मफुत । निक स्वक तक धया बिलनं बांलाक धाय् मफुस्येलि उदेन जुजुं अे कुत्रे ! छं छु तालं

धया च्वनागु थुकथं धारे धका हक्का छ्वत ।

वासुलदत्तानं थःत कुत्रे धका हकुगु तमं अे कोठी! जिथिं
जाम्ह नं कुत्रे ज्वीला धका तसलं लिस बिल ।

उदेन-अले छ सुले धका पर्दा उला स्वः बले चण्डपज्जोत
जुजुया म्हाय् वासुलदत्ता । वासुलदत्ता खनेवं हे जुजु मोहित
जुया धाल ये जित ला छः छम्ह धूसि लम्ह कुत्रेम्ह मिसा धका
धया तःगु खः ।

वासुलदत्ता—जित नं छि छम्ह कोठी धका धया तःगु
खः श्व भी निम्ह प्रेमे फसे ज्वी धका हे थुगु प्रकारं ह्येका तःगु
ज्वी धका वं वयागु ख्वाः स्वत वं वयागु ख्वाः स्वत । उखुनु हे
इमिसं प्रेम खिपतं चिना लोक धर्म सेवन यात । अन निस्यें इमिसं
मन्त्र स्यने कन्हे याय्गु नं फुकं तोता बिल ।

जुजुं धासा वासुलदत्ता ! छं बांलाक मन्त्र सयेका च्वनागु
दुला धका न्यना च्वनी ।

वासुलदत्तां महाराज ! स्यना च्वनागु दु धका लिसः बी ।
छन्हु उदेन जुजुं—भद्रे ! संसारे मिसातयेत भातं गुलि
उपकार याइगु खः । उलि मेपिसं सुनानं याइ मखु । यदि छं
जिगु जीवन बचे याना बिल धासा जिं छन्त न्यासः परिवार
प्रासापिं बिया बड़ा महारानी याना तये ।

वासुलदत्तां—महाराज ! यदि छिसं थमं ल्हानागु खं
फरक मयात धासा जिं छिगु जीवन बचे याना बीगु कोशिश
याये ।

उदेन— भद्रे ! जिं थःमं ल्हानागु खँ गुबले' हे फरक मयाना ।

महाराज ! अथे खःसा जिं कोशिश याय् धका धया वासुलदत्ता अबुयाथाय् वना वन्दना याना छखे दना च्वन ।

जुजुं—वासुलदत्ता ! छ थौं थन छाय् वयागु ? छु छं मन्त्र स्येने कोचाल ला ?

वासुलदत्ता—महाराज कोचाल ।

जुजुं—आः छन्त छु माल ले ?

महाराज ! जित छगू द्वार व छगू वाहन माला च्वन ।

मेजु ! छाय् छु याय्त ?

महाराज ! चान्हे तारागण स्वया मन्त्रया उपचार याय्त वास छगू का वने मागु दु । उकिं जिं श्वयो मदेक द्वाहां प्याहां ज्वी मालिगुलि द्वार छगू व वाहान छगू आवश्यक जुया च्वन ।

जुजुं वासुलदत्तायात द्वार छगू व वाहन छगू बीगु आज्ञा जुल ।

जुजुया न्यागू वाहन दु । छन्हु हे न्येगू योजन वने फुम्ह भदवती उंठ छम्ह । छन्हु हे ख्वीगु योजन वने फुम्ह काक धयाम्ह दास छम्ह, हानं छन्हु हे सच्छिगु योजन वने फुम्ह केवलकण्ठ व मुच्छककेसि धयापिं सल निम्ह, हानं छन्हु हे सच्छि व नीगू योजन वने फुम्ह नालागिरि धयाम्ह किसि।छम्ह ।

थुम्ह राजा जुलसां बुद्ध अनुत्पन्न समये छम्ह साहुया नोकर खः । छन्हु साहु नगरे पिने वना मोल्हु वंगु बखते प्रत्येक बुद्ध छम्ह नगरे भिक्षा बियाना ज्याना च्वंगु जुल । उखुनु नगर

वासिंतयेत मारं आक्रमण याना तःगुलिं सुनानं भिक्षा मव्यू ।
उकिं वस्पोल खालि पात्रं तुं ल्याहां विज्याना ध्वाखाय् थ्यंक
विज्यात, अबले, मारं भेष बदले याना न्यो वल, भन्ते । छलपोल-
यात छुं लाभ जूला ?

प्रत्येक बुद्ध—पापी मार ! छु छं हे लाभ मज्जीगु ज्या
यानागु मखुला ?

मारं—भन्ते ! आः ल्याहां विज्याना भिक्षा याना
विज्याहुं, आः प्राप्त ज्वी ।

प्रत्येक बुद्ध—मार आः ल्याहां वनि मखु, यदि ल्याहां
वंगु जूसा केवल उपाहाश मात्र याकेगु ज्वी । उथाय् हे साहुनं
वया न्यन भन्ते ! छर्पित भिक्षा लाभ जूला ?

आवुस ! भिक्षा याना वया च्वना ।

साहुया मती जि न्यना च्वनागु छगू वस्पोलं लिप्तः बिल
छगू । वस्पोलयात थौं छुं लाभ मजूला छु थें धका पात्र पुस्पाः
उला स्वः बले पात्र खालिगु खन । उथाय् छें भोजन ठीक जुया
च्वंगु दुला मदुला वः थमं मस्यूगुलिं पात्र ज्वना वने मछाला,
भन्ते पलख विस्तार याना विज्याहुं धका प्रार्थना याना छें व्वाय्
वल । छें वया भोजन ठीक जुया च्वंगु खना नोकरयात सःता
धाल, भणे ! पिने प्रत्येक बुद्ध छम्ह विज्याना च्वंगु दु । छ व्वाय्
वना वस्पोलयाके च्वंगु पात्र कया व्वाय् वा हुं ।

नोकर नं साहुनं छकपो निक हे धया च्वने स्वाक व्वाय्
वना प्रत्येक बुद्धयाके च्वंगु पात्र कया यंकल । साहुनं पात्रे नाना

प्रकारया सूय व्यञ्जन परिपूर्णं ज्वीक भोजन तथा व हे नोकर
यात तुं बीके छ्वत ।

नोकरं पात्रे ज्वना हानं व्वाय् वना प्रत्येक बुद्धयात पात्र
लव लहाना पक्वाङ्ग प्रणाम याना थथे प्रार्थना यात—

भन्ते ! जिं मालिकयागु वचनयात पालन याना
व्वाय् वया, व्वाय् वना ध्व भोजन कया प्रदान याः वया
चवना । थुगु पुण्यया प्रभावं, जित न्येगू, ख्वीगु, सच्छिङ्गू,
सच्छि व नीगू योजन व्वाय् वने फुर्पि वाहन प्राप्त ज्वीमा ।
हानं सूर्यया तापं च्वि च्वि पूगु नं सह याना वयागु पुण्यया
प्रभावं. न्हाथाय् हे जन्म जूसा नं जिगु आज्ञा हुकुम वःलाय्मा ।
सूर्यया तेजयें थीमा । ध्व पिण्ड दान मालिकयागु पाखें बिया
चवनागु जूसां थुकिया फल निश्चय नं छपिसं लानागु धर्मया
भागि जि नं ज्वी दयेमा धका आशिका यात । प्रत्येक बुद्धं नं
वयागु आशिका न्यना थथे आज्ञा जुया विज्यात ।

इच्छितं पत्थितं तुय्हं, सब्बमेव समिज्भत्तु ।

पुरेन्तु सब्बे संकपा, चन्दो पणरसो यथा ॥

इच्छितं पत्थितं तुय्हं, खिप्पमेव समिज्भत्तु ।

पुरेन्तु सब्बे सङ्कपा, मणिजोति रसो यथा ॥

उपासक ! छंगु प्रार्थना पुहिसिगु चन्द्रमा थें पूर्ण जुयेमा ।
छंगु इच्छा मणित्थे थिना छंगू सम्पूर्ण कल्पना पूर्ण ज्वीमा धका
अनुमोदन याना विज्यात । ध्वःनिपु गाथा प्रत्येक बुद्धपिनि अनु-
मोदन गाथा स्वः । ध्व हे न्हापायागु जन्मे याना वःगु

प्रार्थनानुसार आः चण्डपज्जोत जुजुयात न्याता वाहन सम्पन्न
जूगु खः ।

छन्हु चण्डपज्जोत जुजु उद्याने चाहू वंगु बखते लाकाः
उदेन आः बिस्यू वनेगु का धका मती तया तःतः पागु छ्थंगु
ह्मिचाय् जाय्क लुं, वह, दां स्वथना वासुलदत्तायात व्वना उंट
गया उखुनु हे बिस्यू वन ।

अन्तपुरे पाः च्वना च्वंपि पुलिसतस्ये व खँ सियेका
चण्डपज्जोत जुजुयात खवर विल । जुजुं व खवर न्यनेवं सेनात
छ्वया ज्वंके छ्वत ।

उदेनं लिना वःपि सेनातस्ये नाप लाकि थें च्वन धाय् वं
ह्मिचा चाय्का लुं, वःह, दां, ह्वला छ्वइ । अले ज्वं वपि सेनात
उगु धने लोभ याना मूना च्वंतःले उखे उदेन उंट व्वाके यंकि ।
हानं सेनातस्ये लिना वनी । नापलाकि थें च्वनेवं हानं लुं, वःह
दां ह्वला छ्वइ । हानं इपि व धन काय्गु पाखे लगे जुया च्वनी ।
उंट व्वाकी, थथे जक याना हे उदेन जुजु थःगु सिमानाय् थ्यंका
वन । थःगु इलाकाय् थ्यंस्येलि थः सेनातस्ये चाह्वीका नगरे
द्वाहां वन । नगरे थ्यंका वासुलदत्तायात अभिषेक बिया बडा
महारानी याना तल ।

वासुलदत्ताया खँ कचाल ।

मागन्दिया खँ

उदेन जुजुं मागन्दीयात नं बडा महारानी यात ।
मागन्दी कुरुदेश्या मागन्दिद्य ब्राह्मण व मागन्दिद्या धयाह्व

ब्राम्हणीया म्हाय् ख; । ककाह्येसिगु नां नं मागन्दिय हे खः ।
 मागन्दी तसकं बांला व छह्ण देव-अपसरा थें च्वं । उकिं वयात
 ततःधंपिं समान जातिया कुलपिसं पवंके हःसानं रूप गुणे
 समानता मजु धका सुयात नं बीगु मती मतः ।

छन्हु भगवान बुद्धं प्रातकालस लोके अवलोकन याना
 स्वया विज्यागु बखते मागन्दिय ब्राह्मण व वया जाहानह्ण निह्णं
 अनागामि फल लाइपिं खः धका सियेका पात्र चीवर धारण
 याना गन मागन्दिय ब्राह्मणया अग्निशाला दुगु खः । अन
 विज्याना तृण आसने फेतुना विज्यात ।

मागन्दिय ब्राह्मण तथागतयागु रूप सम्पति खना मती
 तल । थुगु लोके थुलित बांलाह्ण पुरुष मेपिं सु नं दै मखु । वस्पोल
 जिह्ण म्हाय् मेजु मागन्दीयात सुयोग्य जू धका तथागतया
 न्ह्योने वना, श्रमण ! रूप गुणे संयुक्तह्ण धाथें हे बांलाह्ण कन्या
 छह्ण दु । वयागु रूपे समानह्ण पुरुष मदुगुलिं याना थौं तक
 विवाह मजुनी । थौं जिं छपिं खना उकिं छपिसं पाणि ग्रहण
 याना विज्याहुं जिं थःह्ण म्हाय् व्वना वे धका ब्राह्मण छें व्वाय्
 वना कलाम्हेसित सःता धाल—भवती ! रूप-गुणे सुसम्पन्नह्ण
 मागन्दीयात लोह्ण तःसकं बांलाह्ण पुरुष रत्न छह्ण लुल ।
 का नु याकनं म्हाय् व्वना वनेनु । म्हाय्यात वसतं पुंका
 अलंकृत याकि धका च्वेका म्हाय् व्वना वल । नगरे च्वंपिनि नं
 ओ ! थ्वं थौं तक थः म्हाय् थें बांलाह्ण रूप गुणे लोह्ण मिजं मदु
 धका म्हाय् बिया म्छूसे तया तल । तर थौं आः वया म्हाय्यात

लोम्ह बांलाम्ह मिजं दत धका लय् तातां म्हाय् ब्वना वना च्वन ।
 अे थ्वं गुजोम्ह मिजं ल्वीकल ज्वी नु भी नं स्वः वने धका
 आपालं मनूत वया स्वः वल ।

ब्राम्हण म्हाय् का वंतले तथागतं उगु थास्ये पलाः चिं
 तथा अन दना वना मेथाहे च्वं विज्यात । तथागतपिसं गुम्हे-
 सित फ्यनेत अधिष्ठान याना विज्यागु चिन्ह खः, । व चिन्ह
 इमिसं मखं तःले किसिं न्हूसां धपं को ल्वी थें च्वंक वर्षात जूसां
 तसकं ग्वःफे वसानं तना वनी मखु । उखे ब्राम्हण थः म्हाय्
 ब्वना वः बले तथागत अन मदु । अले ब्राम्हणीनं न्यन,

ब्राम्हणं ! गो छिसं धयाम्ह पुरुष ?

ब्राम्हण— भवती ! न्हाच थन हे विज्याना च्वंगु खः ।
 आः जक गन विज्यात थें मस्यू धका उखें थुखें मिखा ब्वया स्व
 बले पदचिन्ह खना धाल, भवती ! यी थ्वः खं ला उम्ह महापुरुष-
 या पद चिन्ह । थ्व चिं वस्पोलयागु हे पला चिं खः । ब्राम्हणी
 सामुद्रिक (-लक्षण) शास्त्र बांलाक हे सःम्ह जुल । अले वं व पद
 चिन्ह स्वया धाल, ब्राम्हण ! थुगु प्रकारया लक्षण चिन्ह
 दुम्ह महापुरुषपिसं पच्चकाम गुणे भूले ज्वी मखु । न
 त पच्च काम गुणयात हे सेवन याइ । थ्वस्पोल स्वंगू वेदं
 पारङ्गतह्य महापुरुष खः । महान त्यागी खः धका थुगु गाथा
 ब्वना न्यंकल ।

रत्तस्सहि उवकुटिक पदं भवे,

दुट्ठस्स होति सहसानु पिलितं ।

मूल्हस्स होति अनुकाडिढत पदं,

विवत्तच्छहस्सिद मिदिसं पदंति ॥

अर्थः— रागीया पलाः छीबले पालिया दथुं वै थी मखु ।
दूष चरित्रह्वं पलाः छीबले तुति च्वःकां बःम्हुइ थें याना याकन
याकनं पलाःछी । मोहचरित्रम्हेसिनं पलाः छीबले वै केके पुना
वंम्ह थें याना पलाः छीना वनिम्ह ज्वी । तर गुपिं वीतरागिपिं
खः । इमिगु पद चिन्ह थथे हे ज्वी धया ब्राम्हणी सुमुक च्वन ।

ब्राम्हण—भवती ! छ छाय् निश्चलगु लःघः थें हानं
मन्त्रयाना तःम्ह व्यक्ति थें च्वंक त्वले जुया च्वनागु ।

ब्राम्हण ! छि गथे विचार व अथे धयादिसं तर थुम्ह
महापुरुषं भी म्हाय् मचाया पाणि ग्रहण याइ मखु । ब्राम्हणीनं
म्हागु धासां ब्राम्हणया मन संतोष मजू । अले वं उखें थुखें
मिखा व्वया स्वःबले तथागतयात खन । अन ब्राम्हणीयात
संता धाल, भवती ! खंला हुं वस्पोल हे का जि धयाम्ह महा-
पुरुष । ब्राम्हणं म्हाय् व्वना काचा काचां वना धा वन, 'श्रमण !
जि थःम्हाय् व्वना वे धुन । मचा थ्व हे खः । छल्पोलं ग्रहण
याना विज्याहुं ।'

भगवानं स्वीकार व अस्वीकारया लिसः छुं हे मव्यूस्ये
थथे धया विज्यात ! छं भति बांलाक मन व्यू जि छन्त सक्षित्त
जूसां खं कने । ब्राम्हण ! जि शोकाकूल जुयाच्वंपिं सत्व प्राणि-
पिंत शोक रहित ज्वीका वीगुया निमित्त राज्य श्री सम्पति फुकं
तोता गृह त्याग याना वया च्वना । बोधिमण्डपे च्वनागु बखते

छम्हथें छम्ह बांलापिं मारया म्हाय्पिं वया इमिगु योवनयागु
लोभ क्यना जित पञ्च काम गुणे फसे याय्त आपालं कोशिश
यात । तर जिं इमिगु पाखे दृष्टि मतया । अले आम अशुचिं
पूर्णम्हेसित जिं छु धका थिगु ।

दिस्वान तण्हं अरतिं रगञ्च,
नाहोसि छन्द अपि मे थुनस्मि ।
किं मे विदं मुत्त-करिस्स पुन्न,
पादापि समफुसितुं न इच्छति ॥

अर्थ—ब्राम्हण ! तृष्णा, अरति, रगा धयापिं (स्वम्ह)
अपसरात खना नं जिगु मन भतिचा हे काम भोग पाखे
फहिला मवं । अले आम मल-मूत्रं भरि पूर्ण जुया च्वंम्ह नारी-
यागु खं ल्हाय्गु हे छु ! जिं ला आमयात तुतियागु म्हालापक्कि-
यागु च्वका नं थीगु इच्छा मयाना ।

थुगु गाथा न्यनेवं ब्राम्हण व ब्राम्हणी निम्हं अना-
गामि जुल । मागन्दी जक, ध्व श्रमण जित मल मूत्रं भरे जुया
च्वंम्ह धका तसकं घृणा व अपमान याना खं ल्हात धका तं-
म्बेका, यदि जित आपालं पावर बःलाम्ह आणाशक्ति दुम्ह वीर
पुरुष भात चूलात धासा जिं ध्व श्रमणयात याय्गु स्यूका धका
तथागतयात आघात (हिंसा) याय्गु मती तल । तथागर्त
मागन्दीं तं पिकना आघात यायेगु मती तइ धका स्यूसानं
ब्राम्हण व ब्राम्हणीयात उपकार ज्वीगु सियेका थुगु धर्म उपदेश
बिया बिज्यागु खः ।

ब्राम्हण थः म्हाय् मागन्दीयात वया ककाम्हेसित लव
ल्हाना निम्हतिपु नं प्रव्रजित जू वन । प्रव्रजित जुया गुलिचां
मदुवं हे इपिं निम्हं अरहत्त जुल ।

ककाम्ह ब्राम्हणं जिम्ह म्हाय् मचा थुजोपिं मुण्डकतयेत
योग्य मजू धका धया फयां फको बांलाक वसतं पुंका अलंकृत
याका कोसम्बी वया उदेन जुजुयात बीत हल । उदेन जुजुं
मागन्दी खनेवं मोहित जुया मागन्दीयात ग्रहण याना कया
न्यासः परिवार पिं बिया बडा महारानी यात तल ।

थन थुखे उदेन जुजुया भिन्यासः प्याखंमोत परिवार
दुपिं स्वम्ह बडामहारानीपिं दुगु जुल ।

उगु समय कोसम्बी घोषक, कुक्कुत पावारिक धयापिं
तःत धंपिं स्वम्ह साहुपिं दु । अवले हिमालय पर्वतं बिज्याना
च्वंपिं, न्यासः तपस्वीपिं वर्षावासया समय जुस्येलि चिभ्या
पाउं पालु नयेगु इच्छां कोसम्बी बिज्याना नगरे भिक्षा
बिज्यात । वस्पोलपिंगु शील नियम सदाचार खंबले इपिं
स्वम्ह साहुपिं नं खुशि प्रसन्न जुया वस्पोलपिंत स्वागत याना
थःथःगु छें बिज्याका नयेगु त्वनेगु दान प्रदान याना वर्षावास
चवना बिज्याहुं धका प्रार्थना यात । साहुपिंगु प्रार्थनायात
स्वीकार याना वस्पोलपिसं अन हे वर्षावास चवना बिज्याय्गु
मती तल । अले साहुपिसं थःथःगु छें सतिकं तुं वस्पोलपिं
चवनेत लिंक आश्रम दयेका वर्षावास जोळि वस्पोलपिनित
बांलाक सेवा यात । वर्षावास कोचास्येलि वस्पोलपिं हानं हिमा-

लय हे वनेगु मती तल । साहुपिसं वस्पोलपिं विज्याइगु खँ
सियेका भन्ते ! हानं वर्षावास जुल धायेवं सकलें थन हे
विज्याहुं धका प्रार्थना यात, तपस्वीपिं अनं निस्ये च्याला तक
हिमालय पर्वते बिते याना वर्षावास थ्यंक वल धायेवं साहुपिगु
निमन्त्रणा लुमंका कोसम्बी विज्याइगु जुया वल ।

छगू सालया खँ खः । वर्षावास सतिना वल, तपस्वीपिं
कोसम्बी विज्याय्त विज्याबले लें न्यासि ववं त्यान्हुया छथाय्
जङ्गले छमा तःमागु वर्मा खना, सिमा के फेतुना विज्यात ।
अले मूलम्ह तपस्वी व सिमा बांलागु खना, थथे मती तल, थव
वर्माय् च्वंम्ह देवता चिधंम्ह खइ मखु धात्थे नं वरमती दुम्ह
महेसक्ख देवराज ज्वीमा । यदि जिं थव यानागु कल्पना ठीक
खः धयागु जूसा जिपिं सकसितं लः त्वनेगु बी माल । धात्थे हे
देवतां तपस्वीपिंगु मनया खँ सियेका त्वनेगु लः न्ह्योने तया
बिल । तपस्वीपिसं लः त्वने धुंका मोलह्वीगु मती तल । देवतां
मोलह्वीत नं लः दय्का बिल । तपस्वी पिसं मोलह्वी धुंका, भोजन
याय्गु मती तल, भोजन नं ठीक याना बिल । भोजन याय् धुंका
तपस्वीया मने वन, थव वृक्ष देवतां जिं गथे गये मती तयागु
खः । अथे अथे हे पुरे याना बिया च्वन । आः थवस्पोलयागु हे
ख्वाः छक स्वे दःसा ज्यूका धका मती तल । देवतां तपस्वीयागु
इच्छा यात सिय्का तीजक ख्वाः खने दयेक वल ।

देवतायागु रूप सम्पति खना अले तपस्वी न्यन
देवराज ! छपिंगु श्री सम्पति महान खः । छपिसं छु पुण्य

याना वयागु फलं आम सम्पति लाभ जूगु खः । छको आज्ञा दयेका बिज्याहुं धका प्रार्थना यात ।

देवता— आर्यपिं ! छलपोलपिसं थ्व खँ छता न्यना बिज्याय् मते । देवतां थथे छाया् धागु धासा देवताया थमं याना वयागु पुण्ययात चिधं खना कनेगु निम्ति तसकं हे मछाला च्वन ।

तपस्वीपिसं धासा व हे खँ न्यनेगु इच्छा याना च्वन, तपस्वीपिसं जिति याना च्वंगुलिं याना देवराजं मछाः मछा हे थमं याना वयागु पुण्य कार्य कना हल ।

आर्यपिं ! जि न्हापायागु जन्मे छम्ह गरीवम्ह मनू खः । जि थःगु जीविका हनेत हे मुस्किल जुया छें नं प्याहां वया ज्या माजुया अले जित श्रावस्ती अनाथ पिण्डिक महाजनया छें ज्या चूलात । अले जि उम्ह साहुयागु छें च्यः च्वना ज्या याना च्वना । छन्हु साहु विहारं ल्याहां वया जिके न्यन— हे भाइ ! छन्त थौं उपोसट्ट धका सुनानं धाःला ?

साहु ! जित अथे धका सुनानं मधाः ।

साहुनं ! अथे जूसा छं थौं थः थमंतुं नयेगु तालाका नया छु ज्या याय्गु खः ज्या याहुं धका धाल ।

जि दे साहु ! धका जाथुया जा नया जङ्गले ज्या याः वना । उखुनु न्हिच्छि ज्या यानो वन्थ तिनि छें ल्याहां वया, नये मास्तिन वया च्वन । छेंः म्हिग म्हीग थें मखु । म्हिग म्हीग जूसा जित जा ति जित क्यें ति जित तर्कारि ति धका तःतःसलं हाला

च्वनिगु । थौं सुनं हाःसः मद्दु । जित जक नयेगु तथा तल !
अले थथे छाया धका मने वना छम्हेसिके न्यना. छु थौं
सकसियां हे नये धुंक्कुगु ला ?

वं—मखु थौं सुनानं मन ।

छाया मनगु ?

थव छे उपोसट्ट खुनु सुनानं हे भोजन याइ मखु । सकसिनं
उपोसट्ट व्रत पालन याइ । थन तक कि दुरु त्वंपिं मचात थ्यंकं
दुरु मत्वंकूस्ये चतुमधू जक नका अष्टशील पालन याकि ।
अले बहनी जुल धायेधं तधि चिधि सकलें सुगन्ध प्रदिप च्याका
थःथगु कोथाय् वना द्वतिस कोट्टासयागु पाठ व भावना याना
च्वनी । छन्त का उपोसट्ट धाल नं भतिचा हे मती मत ।

छु आः नं उपोसट्ट व्रत पालन याये ज्यूनि ला ? यदि
ज्यूसा जिं पालन याये ।

आम खँ जिं मस्यू साहुथाक्य वना न्यो हुं । अले जिं
साहुथा थाय् वना न्यो वना ।

साहुनं यदि छं च्वनेगु इच्छा जूसा अर्द्ध उपोसट्ट पालन
याय् ज्यू या धका धया दिल ।

अले जिं लहाः तुति म्हुतु च्वला अर्द्ध उपोसट्ट अधिष्ठान
याना न्हिच्छि ज्या याना वयागुलिं पित्याना प्वाथे वायु सना
च्वनां च्वने मजिक प्वाः स्याना वल । अले प्वाथे जनिखं चिना
मोतुला च्वना ।

साहुं थव खँ सियेका चतुमधू वासः ज्वना जित स्वः

वल । जि खनेवं छु जुल ? धका न्यन ।

जि वायु कोप जुया प्वाः स्यात साहु ! धका धया ।

साहुनं अथेसा दँ वास न ना धाल ।

जि धया, साहु ! छिसंनि नया दिसं ।

साहु —जित छुं जूगु मदु जि छाय् नयेगु जि नये मखु,
ना छं न ।

साहु ! अद्ध उपोसद्ध च्वना नं विकाल भोजन थम जु ।
जि नये मखु धका मनया ।

साहुं अथे धाय् मते वासः न, वससः नयां छुं ज्वी मखु
धाल नं जि वासः नयेगु इच्छा मयाना । प्वाः स्याःगु धासा भन
बढे जुया वल । क्रमशः रोग बढे जुजुं दूयो त्वीगु बखते जि
सित । अनं थन जन्म जुठ । व हे अद्ध उपोसद्ध व्रत पालन याना
वयागु पुण्यया प्रभावं थुगु दिव्य सुख सम्पति लाभ जूगु जुल
धका धया हानं अनाथपिण्डक महाजनं बुद्ध, धर्म, संघया प्रति
श्रद्धा तथा च्वंगु खँ नं फुकं कन । थव खँ न्यना तपस्वीपिं खुसि
प्रसन्न जुया न्यासः तपस्वीपिं नं दना लहाः बित्ति याना थथे
न्यन, 'भो देवता ! छपिसं बुद्ध धया बिज्याना ला ?'

देवता—आर्यपिं, खः जि बुद्ध धया च्वना ।

तपस्वीपिसं भो देवता ! छपिसं बुद्ध धया बिज्याना ला
धका स्वक तक न्यन । देवतां नं स्वक तकं खः धका
लिसः बिल । अन तपस्वीपिसं भो देवता ! संसारे बुद्ध शब्द
धयागु तःसकं दुर्लभ खः, सलं सः कल्प तक जन्म कया नं न्यने

मखंगु बुद्ध शब्द थौं छलपोलं न्यंका विज्यात धका देवतायात आपालं प्रशंसा यात ।

अन अन्तेवासिकपिसं आचार्य ! नु आः भीपिं सकलें वस्पोल शास्ताया शरणे वने धका धाल ।

गुरुम्हस्यें धाल— हे मस्त ! आसे, भीत इपिं स्वम्ह साहुपिसं आपालं उपकार याना तःगुं दु । उकिं कन्हे भीपिं अन वना इपिं स्वम्ह साहुपित नं थ्व खँ कने ।

कन्हेखुनु तपस्वीपिं सकलें कोसम्बी निं वल ।

थुखे साहुपिनि नं वर्षावासया निर्मित वस्पोलपिं थौं कन्हे थ्यंका विज्याइ धका थुखे थ्यंका लँ स्वः वया च्वन । धात्यें तपस्वीपिं नं उखुनु हे थ्यंका विज्यात । साहुपिं खनेवं खुसि प्रसन्न जुया छें व्वना यंका यागु भोजनादि दान प्रदान याना कुशल वार्ता यात । तपस्वीपिसं भोजन धुनेवं साहुपित धाल, 'साहुपिं ! जिपिं आः वने त्यना ।'

साहुपिं— भन्ते, छाया गन विज्याय्गु ? वर्षावास थन हे च्वना विज्याय्गु मखु ला ?

तपस्वीपिं— साहुपिं ! लोके बुद्ध, धर्म व संघ उत्पन्न जुल । जिपिं वस्पोल तथागतया शरणे वने त्यना ।

साहुपिं— भन्ते, अथेसा जिपिं नं वये जिमित नं व्वना यंका विज्याहुँ ।

तपस्वी— साहुपिं ! छिकपित व्वना यंका च्वन धाय्वं जिमित प्रपञ्च थें ज्वी । उकिं छिकपिं लिपा बुलुं भासँ । जिपिं

। वना च्वने । थथे धया तपस्वीर्पि श्रावस्ती स्वया विज्यात ।
 क्रमशः श्रावस्ती ध्यंस्येलि गन सम्यक् सम्बुद्ध विज्याना च्वंगु खः
 अन विज्याना वस्पोलयात वन्दना याना छखे फेतुत । तथागतं
 इमित अनुपूर्वी कथा (दान, शील व भावनाया खँ) छसि
 कथं उपदेश याना विज्यात । उपदेशया अन्तिमे सकसिनं
 पटिसम्भिदा सहित अरहन्त फल लाभ याना कोल । अले
 इमिसं तथागतयाके प्रत्रज्या फवन । तथागतं 'एत्थ भिक्खवो
 'ति' धका धाय् मात्रं हे इर्पि सकसितं ऋद्धिमय पात्र चीवर
 प्राप्त जुल । थुकथं इर्पि फुकं एहि भावं भिक्षु जूर्पि जुल ।

थुखे स्वम्ह साहुर्पि नं म्हति म्हति न्यासःगु गाढाय्
 जाय्क जाकि, घ्यो, कस्ति व साखः आदि दान याय्गु वस्तुत
 तथा श्रावस्ती स्वया वन । श्रावस्ती ध्यंस्येलि गन जेतवन विहार
 दुगु खः अन वना भगवान बुद्धयात वन्दना याना छखे फेतुत ।
 भगवान बुद्धं इमित नं अनुपूर्वीय कथा धर्म उपदेश याना
 विज्यात । वस्पोलयागु उपदेश न्यना इर्पि स्वम्ह साहुर्पि नं
 श्रोतापत्ति लाभ जूर्पि जुल । अले इर्पि स्वम्ह साहुर्पि
 नं अन हे च्वना बाद्धि यंक महादान प्रदान याना भगवान बुद्ध-
 यात कोसम्बी विज्याकेगु निर्मित प्रार्थना यात । भगवान बुद्धं
 इमिगु निमन्त्रणा स्वीकार याना थथे धया विज्यात, साहुर्पि !
 तथागतर्पि न्हाबले शून्यागारे च्वनेगु मन याइ ।

साहुर्पि—भन्ते ! जिमिसं थुल, आः जिर्पि वने । लिपा
 समयया सूचना छवया हये । अबले छलपोल विज्याहुं धका

प्रार्थना याना स्वम्ह साहुपिं नं कोसम्बी ल्याहाँ वल । कोसम्बी
 थ्यस्येलि यथोचितगु थाय् माला स्वम्हसिनं म्हतिं छगू छगू
 विहार दयेकल । घोषकं घोसिताराम, कुक्कुतं कुक्कुताराम,
 पावारिकं पावारिकाराम थुगु प्रकारं स्वम्हसिनं स्वंगू विहार
 दयेके धुंस्येलि भगवान बुद्धयात वर्षावासया निर्मित सूचना
 ल्बत ।

भगवान बुद्धं उखे समाचार वयेवं भिक्षु महासंघपिं
 सकलें व्वना कोसम्बी बिज्यात । साहुपिसं नं तथागत बिज्यात
 धयागु समाचार न्यनेवं तापाक तक वना लँ स्वना (स्वागत
 याना) महान सत्कार पूर्वक विहारे बिज्याकल । भगवान बुद्ध
 स्वम्ह साहुपिंगु विहारे छन्हु छन्हु याना च्वना बिज्यात । गुखुनु
 गुम्ह साहुपिंगु विहारे च्वना बिज्यात । उखुनु उम्ह साहुयागु छें
 भोजन याः बिज्याइगु जुल । स्वम्ह साहुपिं थाय् नं जाथ्वीम्ह
 जासुवा सुमन मालाकार खः । छन्हु सुमन मालाकारया मने
 थम्हं नं भोजन याकेगु मन वन । उकिं साहुपित धाल, साहु !
 जि नं छको भोजन याकेगु मती वल । जित नं छक पाः बिया
 बिज्याहुं ।

साहुपिसं नं ज्यू छं गवले याकेगु इच्छा दु, अबले याके फु
 धका वचन व्यूगु जुल ।

सुमन मालाकारं नं कन्हेसिगु हे निर्मित भोजन ठीक
 यात ।

जुजुं श्यामावतीयात धका स्वां खर्चया निर्मित निह

च्यातका लुं दाँ बिया तःगु दु । उकिं स्वां न्यायेत वनिम्ह खुज्जु-
त्तरा खः । थौं नं खुज्जत्तरा सुमन मालाकारया थाय् स्वां न्यायूत
वन ।

-उखुनु सुमन मालाकारं धाल—खुज्जत्तरा ! छ पलख लँ
च्चं । थौं जिं बुद्ध प्रमुखं भिक्षुसंघपित निमन्त्रणा याना तयागु
दु । वस्पोल तथागतयात पूजा याय् अले छं ल्यँ दुँगु स्वां ज्वना
हुं । वरू छं नं न्हांसा थन जित छुं भति मदत या । हानं उपदेश
नं न्यो धका धाल । अन सुमनं बुद्ध प्रमुखं भिक्षु संघपित
भोजन दान प्रदान यात । भोजन धुनेवं नु चाय्का दानानुमो-
दन याकेया निम्ति सुमनं तथागतयागु पात्र काल । तथागतं दान
अनुमोदन याना धर्म देशना याना विज्यात । तथागतं व्यूगु
उपदेश न्यना खुज्जत्तरा श्रोतापति जुल । वं अले प्रतिज्ञा यात ।
थौं निस्थे जिं हिंसा याये मखु । खुं ज्या याये मखु । व्यभिचार
याये मखु । झुट्टा खँ ल्हाये मखु । अय्ला थवं त्वने मखु । थुपिं
फुकं तोता जि सदाचारी जुये ।

वं थनं न्हापा प्यतका दाँ म्हिचाय् तया केवल प्यतका
दांयागु जक स्वां न्याना यंकिगु खः । थौं वं दां लव मकास्ये
च्यातका दांया तुं स्वां ज्वना वन । उकिं थौं स्वां यक खंगुलि
श्यामावती न्यन—मयेजु खुज्जुत्तरा ! थौं स्वां यक खने दु । थौं
छु जुजु खुसि जुया स्वां न्यायूगु खर्च यक बिल ला ?

खुज्जुत्तरां धाल—आर्य श्यामावती ! मखु न्हापा गुलि
बिया तःगु खः, थौं नं उलि हे जक व्यूगु खः।

श्यामावती—खुज्जुत्तरा, अले थौं छायाले स्वां यक दुग्गुमोः।

खुज्जुत्तरा—आर्य, छाया धासा न्हापा जि बच्छि धेवा थःत कया बच्छि दांया जक स्वां न्याना हयेगु खः। थौं जि भगवान बुद्धया उपदेश न्यना ख्वीमत्यो धयागु सियेका। उकिं गुलि दां दुगु खः उलि फुकंया स्वां न्याना ज्वना वया च्वना। उकिं स्वां यक दुगु खः।

श्यामावतीं नं अय् दुष्ट भ्वाति, आम दां छं थय् दइ मखु आम छं थया तयागु दां फुकं थन हति धका छसः हे मधास्ये मय्जु ! छं गुगु धर्माभृत पान याना वयागु खः, उगु धर्माभृत जिमित नं कं धका धाल। खुज्जुत्तरा छकलं परिवर्तन जूगु खना श्यामावती छक परे जुथा वं नं बुद्धया चरणे छर्थो कोछुका मती तल, गुह्य तथागतयागु उपदेशं मनूतयेगु जीवन थुलि याकर्म परिवर्तन जू, उह्य तथागतयागु चरणे अवश्य नं छर्थो कोछुकेमांः।

खुज्जुत्तरा—आर्य! छिकपिनि धर्माभृत पान यायेगु इच्छा जूस जित मो छकनि ल्हुइका दिसँ।

श्यामावती तुरन्त हे थःत धका हया तःगु हे भिखुगः सुगन्ध जल बिया मोलहुका हानं पसिं सीत व गां न्यनेत राजसी वस्त्र निकू बिल खुज्जुत्तरां उगु निकू वस्त्र कया छकुति पसिं सित, छकुति गां न्यल। हानं ह्वाति पद्दा ज्वना धर्माशने फेतुना श्यामावती प्रसुखं न्यासः मिसातयेत बुद्ध

लीलाथें च्वंक धर्म व्याख्या यात । खुज्जुत्तरां कंगु उपदेश न्यना
 न्यासः मिसात सकलें हे श्रोतापति जुल । अले इपिं सकसिनं
 खुज्जुत्तरायात धाल, “मां खुज्जुत्तरा ! थौं निस्यें छं भयातु-
 कृतुगु ज्या छुं नं याय् मते । जिपिं सकसिया माँ व आचार्यया
 तें च्वना न्हिथं विहारे वना भगवान बुद्धया उपदेश न्यना
 जिमित कं वा धका माँ व आचार्यया थासे तल ।

थन निस्यें खुज्जुत्तरा न्हिथं विहारे वना भगवान बुद्धया
 उपदेश न्यन्यं त्रिपिटक फुक्कं सयेका त्रिपिटकधर जुल । अले
 बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात ।

“भिक्षुपिं ! जिह्न श्राविका उपासिकापिं मध्ये बहुश्रूत धर्म-
 धर धर्मकथिक धर्मया खँ बांलाक ध्वीक कनिगुली एतदग्गपद
 खुज्जुत्तरायात ज्वी ।”

धर्मधर धर्मकथिक खुज्जुत्तरायागु खँ न्यन्यं छन्हू श्यामा-
 वती धाल—माँ खुज्जुत्तरा ! जिमि नं तथागतयागु दर्शन यायेगु
 इच्छा जुल । जिमित नं तथागतया थासे छको व्वना यंकि ।
 जिमिसं नं पुष्प धूपं तथागतया पूजा याये ।

खुज्जुत्तरां धाल आर्यपिं ! राजकूल धयागु भयङ्कर
 खः । उकिं छिकपिं सुंनं याउँक थाहाँ वनेगु खँ ल्हाय् ज्या
 मछिं ।

श्यामावती धाल—माँ खुज्जुत्तरा ! छु जिमिगु जीवन
 सिंतिं फुकेगु ला ? जिमित विनाश याय् मते । न्हाकथं याना
 जूसां बुद्ध—पूजा छको याकेगु प्रयत्न याना व्यु ।

खुज्जुत्तरा—आर्यपिं, यदि छिकपिनि बुद्ध पूजा याय्गु इच्छा हे जूसा गुकथं तथागत खने दइगु खः, उकथं थःथः च्वनागु कोठाय् प्वाःछ्वाः छ्वाः खं । भगवान बुद्ध भिक्षुपिं सकलें व्वना घोषक, कुक्कुत, पावारिक स्वह्म साहुपिं थाय् नं भोजन याय्त् विज्याइगु बखते थ्व हे लँपुं विज्याई । अले छिकपिं सकसिनं उवले हे वस्पोलयागु दर्शन व पूजा या धका स्यना बिल । अले श्यामावतीपिसं कोठा प्वाःपत्ति ह्वःखना व हे ह्वतं बुद्धयागु पूजा याइगु जुल ।

छन्हु मागन्दी थःगु महलं प्याहाँ वया उखें थुखें चाहिला वःह्वथें च्वंक याना वया श्यामावतीपिंगु कोठा प्वाःपत्ति चाःचाःहिला स्वया जुल । अले वं कोठा प्वाःपत्ति ह्वःखना तःगु खना न्यन, श्यामा ! थ्व ह्वः छ्वाय् खना तयागु ? मागन्दी भगवान बुद्धया प्रति तं पिकया आघात याय्गु मती तया च्वंगु दु धका इमिसं मस्यूगुलिं धाल-थ्व जिमिसं बुद्धयात वन्दना व पूजा याय्गु निम्ति दयेका तयागु खः । थ्व खँ न्यनेवं मागन्दी मती मती श्रमण गौतम थन वल का मखु ला ? छिपिनं वया श्राविकापिं ज्वी धुन का मखा ? आः स्वयेका स्वयात छु छु ज्वी तिनि का धका तं प्वः चिना ल्याहाँ वन । हानं जुजुया थाय् वना धाल, महाराज ! श्यामावतीपिनि कुचक्र सिल ला ? इमि पिने मनू दु । इमिसं छिगु जीवन फुकितिनि । तर थ्व खँ जुजुं भतिचा हे विश्वास मयाः । छ्वाय्कि श्यामावती उजोह्व (नैतिकपतनह्व) मिसा मखु धयागु जुजुया मने दु ।

तर मागन्दी व हे खँ हानं हानं लहाना च्वन । अथे नं जुजुं वास्ता मयाः । अले मागन्दी धाल—महाराज, जि धया च्यनागु खँ छित विश्वास मजूसा इपि च्वना च्वंथाय् छि हे वना स्वः भाये ज्यू । थथे धास्येलि जुजुं स्वयं थः वना स्वः वन । कोथाय् ह्वः खना तःगु खनेवं न्यन, 'श्यामा ! थ्व छु ?'

श्यामां उकियागु कारण फुकं कन । जुजुं खँ थ्वीका इमित छुं मधास्ये कोठा पत्ति भ्याः तयेका बिल । थुकिं याना मागन्दीया भानं तं प्याहाँ वल । तर वं इमित छुं याय् मफुनि । अले वं बुद्धयात थःगु नगरं पितुनेगु मती तल । उकिं मिथ्या-दृष्टिपिं मनूत मुंका धनलोभ क्यना धाल, सो छिमिसं श्रमण गौतम व वया श्रावकपित नगरे दुने द्वाहाँ वइगु वखते च्यः व नौकरतयेसं नाना तरहं म्हुतु लहाका च्वने मछाय्का व्यु ।

मागन्दीया खँ न्यना श्रद्धा हीनपिं दुष्ट मनूतस्ये भगवान बुद्ध देशे द्वाहाँ वेवं हे अय् खुँत ! अय् मूर्खत !! अय् उँठत !!! अय् द्वहँत !!! अय् गढात !!! अय् पशुत छिमित सुगति धयागु गन ? सिना दुर्गति वनीपिं धका न्ह्योन्य लाथे लाक थाक म्हुतु लहाना व्य विल । थुगु असभ्य वचन न्यनां न्यने मफया आनन्दं धाल, 'भन्ते ! थ्व मनूतस्ये तसकं हे म्हुतु लहाना च्वन । उपहाश व निन्दा याना च्वन । छाय् थन्याथाय् च्वनेगु । मेथाय् हे वनेनु ।

भगवान—आनन्द ! मेथाय् नं थथे हे म्हुतु लहात धाःसा अले अनं गन वनेगु ?

आनन्द—भन्ते अनं नं हानं मेथाय् हे वनेगु याये ।

भगवान्—आनन्द ! अथे ज्वीगु ठीक मनः । छु गनं वःगु
उपहाश निन्दा खः व अन हे च्वना शान्त याना वने फयेके
माः । आनन्द ! थ्व थन थुगु प्रकारं असभ्य म्हुतु ल्हाना च्वंपिं
सु ?

भन्ते ! इपिं फुकं दास नौकरत खः ।

आनन्द ! गथे युद्धे वनिम्ह वीरम्ह किसिं उखें थुखें मदेक
वःगु वाणयात फया च्वनी । अथे हे दुश्शीलपिंगु कटु वचनयात
भीसं नं सहयाके फयेकेमाः । थथे धका धया थुगु स्वपु गाथा
आज्ञा जुया विज्यातः—

अहं नागो व संगामं, चापातो पतितं सरं ।
अतिवाक्यं तितिक्खिस्सं, दुस्सीलो हि बहुजनो ॥
दन्तं नयन्ति समितिं, दन्तं राजा भिरुहति ।
दन्तो सेट्ठो मनुस्सेसु, योति वाक्यं तितिक्खति ॥
वरं मस्सतरा दन्ता, आजनीय्या च सिन्धवा ।
कुञ्जरा च महानागा, अन्तदन्तो ततो वरं ॥

गथे संग्रामे धनुष द्वारा प्रहार याना हःगु वाणयात
चतुरम्ह किसिं न्ह्याकथं नं सहयायूगु स्वइ । अथे हे (जिं नं) कटु
वचनयात सह याये । छाय् धासा संसारे शीलवानपिनिगु
संख्या स्वया नं दुश्शीलपिंगु संख्या आपाः दु । गथे शिक्षितह
किसियात संग्रामे यंकि । शिक्षितह किसिया म्हे जुजुपिसं गइ ।
अथे हे मनुष्यपिं मध्ये आत्मादमन दुह्व कटुवचन सह याय् फुह्व
श्रेष्ठ खः । सिन्धु देशयाम्ह सल व तःधिह्व किसि थुपिं शिक्षित

जूसां श्रेष्ठ खः । ध्व स्वयानं थःत थमं दमन याय् फुह्य श्रेष्ठ खः ।

थुगु उपदेश न्यना आपालं मनूतस्ये धर्म ध्वीका काल ।
भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात, आनन्द ! छं चिन्ता याय्
मते । थुगु निन्दा व उपहाश तन्हु च्वनि मखु, केवल न्हेन्हु जक
च्वनि ।

मागन्दीया बुद्ध पितुनेगु प्रयत्न फुकं असफल जुल । अले
वं मने तल । जि गौतमयात पितुनेगु गुगु यत्न याना व सफल
याय् मफुत । तर वया उपासिकापित हाश नाश मयास्ये ला छाय्
तोते धका छन्हु जुजु अय्ला त्वना च्वंबले लाका ककाम्हया
थासं म्वाःपि च्याह्य सीपि च्याह्य खा ह्येका 'महाराज ! ध्व
पुरोहितं कोस्यालि छोया हयाच्वन धका न्हापालाक म्वाःपि
खानि न्ह्योने तये हल ।'

जुजुं धाल — मागन्दी ! आम खा सुयात देके बी त्यना ?
महाराज ! श्यामावती व वया पासापिनि ज्या छुं महु ।
इमिथाय् बिया छ्या दिसँ ।

जुजुं खः का धका चूलसेवक सःता धाल — अय् छ वना
श्यामावतीपित ध्व खा स्याना तर्कारि दयेकि धका बिया वा
हुं ।

श्यामावतीपिसं व खा हःगु खना जिमिसं हिंसा मयाना
धका खा लितं तुं बिया हल । वं वखा ज्वना वया श्यामावती-
पिसं धागु खँ फुकं जुजुयात कन । मागन्दी व हे खँ तपं तया
महाराज ! थौं इमिसं हिंसा याय् मयोगु खँ सिल । थयें ध्व हे

खा श्रमण गौतमयात दयेका नकि धका धया दिसँसा अले
इमिसं छु धाइ खनी धका धया जुजुया मन हीकल। मागन्दी
धाःकथं जुजुं नं चूलसेवक सःता अथे हे धया छुत। अले वं व
म्वाःपिं खात ज्वना वंथे याना वना व खा पुरोहितयात तुं
बिया सीम्ह खा कया बी यंकल। श्यामावती सीम्ह खा कया
छुं दोष मदु धका व खा काल।

व चूलसेवक खा बिया जुजुया थाय् वन। जुजुं न्यन—
श्यामावती छु धाल ?

वं धाल—महाराज, श्रमण गौतमयात जक धायेवं थुखे
ध्यंक वया काः वल।

अले मागन्दी धाल—गथे च्वं ले महाराज ! थुपिं
थौं छिगु वचनयात हे उलंघन याये खना ग्याःपिं मखय्
धुंकल। जिं ला छित बारंबार धया च्वना थुमि पिने मनू दु।
तर जिगु खें छिं भतिचा हे विश्वास मयाः। थथे धाःसा नं जुजुं
व खँयात वास्ता मयास्ये सुमुक तुं च्वन।

मागन्दीया थमं चूकलि याना यानागु ज्याय् सफल याय्
मफया आः छुयाय् मालि धका चिन्तना याना च्वन।

उदेन जुजुया श्यामावती, वासुलदत्ता, मागन्दी याना
स्वह्व वडामहारानी दु। इपिं स्वम्हेसिथाय् न्हेन्दु न्हेन्दुयागु
पाःयाना तःगु जुल। कन्हे वा कंस श्यामावतीया थाय् वनिगु
पाः खः। थ्व खँ मागन्दी सियेका ककाम्हेसित वा थ्वया तःह्व
सर्प छह्व बिया हति धका खबर छुत। ककाम्हेसित वा थ्वया तःह्व

सर्पं छह्य हया विल । उदेन जुजु थः न्हाथाय् वंसां नं हत्थिकन्त
वीणा ज्वना वनी । व वीणाय् प्वाः छप्वाः दु । व हे प्वाले जुजुं
मसीक मागन्दी सर्पं छह्य दु छ्वा स्वां नं प्वाः तिना तथा तल ।
निन्दु स्वन्दु तक सर्पं उकि दुने तुं लाना च्वन ।

गुखुनु श्यामावतीया थाय् जुजु वनीगु खः उखुनु
मागन्दी वना जुजुयात धाल— महाराज ! थौं सुयागु प्रासादे
वने ल्यना ?

जुजुं— मागन्दी ! थौं जि श्यामावतीपिन्थाय् वने
ल्यना ।

मागन्दी—महाराज ! थौं अन वने मते । छाय्धासाथौं जि
ह्यना च्वंगु बांमला । तःसकं मभिक ह्यना च्वन । उकिं थौं दरवारं
प्याहाँ वनेगु ठीक ज्वी मखु । थौं छक गनं वनेगु याय् मते ।

जुजु— मखु मागन्दी ! थौं जि अन हे वनेगु ।

मागन्दी महाराज ! थौं छक अन वनेगु खँ लहाना दी
मते धका स्वक तक गन नं जुजु माने मजू । अले मागन्दी
महाराज, अथे सा जि नं वये धका धाल । अले जुजुं म्वाः
मागन्दी छ वे मते ल्याहां हुं धाल नं थौं ह्यना च्वंगु बांमला
मस्यु महाराज ! थौं अन छु छु ज्वी थें धाधां जुजु नापं तुं लिना
वन ।

श्यामावती— जुजु वयेवं सुगन्धित स्वांमाः बिया स्वागत
यात । श्यामावती व्यूगु स्वांमालं कखाथा सुरस भोजन याना
वीणा फुस पाखे तथा श्री शैय्याय् वना गोतू वन । मागन्दी छह्य

जक गबलें गन गबलें गन वना च्वंहथें च्वंक याना सना जुजुं
लीपा तीजक जुजुया थाय् वना वीणा पाखे लहाः छुया वीणाय्
प्वाःतिना तःगु स्वां लिकाल । स्वां जक लिकाय्वं गोन्हु तक
नये मखना तं पिकया च्वंह सर्प प्वालं सुत्त प्याहां वया जुजु
दयना च्वं थाय् लासा तःले गुतु मूते जू वन । थुकथं सर्प जक
प्याहां वयेवं मागन्दी महाराज सर्प सर्प धाधां ग्याःपहः याना
ह्य मू हाय्का चिल्लाय् दंक हाला जुजुयात व्व बिल । मूर्खह्य
जुजु, कांह्य जुजु, न्हाकथं धासां तेरे मयाह्य, आः खन मखु ला
सर्प ? थौं अन वने मते थौं जि ह्यंगु बांमला तसकं मभिक ह्यना
च्वन धका गुलि धया गुलि हाला जिगु खँ न्योगु हे मखु । हानं
थुमि स्वः गुलित अलक्षिणीपिं काल कर्णित्त, जुजु म्वाना च्वंगुलिं
थुमि थः यत्थे सने मछिना दुःख जुल ज्वी, उकिं हे जुजु स्याना
सुखं च्वनेत स्वःगु मखा ज्वी धका इमित नं लाको पाको व्वः
बिल ।

Dhamma.Digital

जुजुं नं सर्प खनेवं सी खना ग्याना हाल हल, अहो !
भय, अहो पाप, थुमिसं थथे याइ धयागु मने हे दुगु मखु । तर
थुमिसं नं थुकथं व्यवहार याय् फु खनीसा । गुलित अत्याचार खः ।
थुमिगु पापया ज्या, मागन्दीं जित तःकःमछि हे धाःगु खः । तर
जिं वयागु खँयात विश्वास मयाये च्वन च्वना । थुमिसं
न्हापालाक कोठा प्वाः पतिं ह्यःखना तल । अबले जिं बिया
हयाह्य खात नं लित बिया हल । आः थौं ला भन स्वः शयनाशने
हे सर्प तथा तःगु धका तंम्वं चूर जुया मिथें तं पिकया च्वन ।

श्यामावती पासापि सकसितं सःताः उपदेश बिल,
पासापि ! भीत शरण मेपि सुं मद्दु । जुजु व महारानीया प्रति
मैत्री-भावना या, सुं नापं नं द्वेष तये मते ।

जुजु तंमो चूर जुया सिंह धनुष कया वीष दुगु
वाण तथा श्यामावतीयागु छाति ताके यानो कयेकल ।
श्यामावतीयागु मैत्री भावनाया बलं व वाण गनं वःगु
खः अन हे ल्याहाँ वना जुजुयागु छाती हे स्वीला
स्वीलार्थे च्वंक च्वना च्वन । थ्व घटना खना जुजुं विश्मय
चाया धाल, जि कयेकागु वाण शिल नापं हः खना वनी,
शून्येगु आकाशे कयेक्येगु थाय् हे मद्दु । तर थौं श्यामावतीयात
कयेकागु वाण जि पाखे हे स्वया च्वन । थ्व निर्जिव वाणं हे
श्यामावतीयागु गुणयात म्हसिका कया च्वन । तर जि मनुष्य
जुया नं वयागु गुणयात म्हसियेके मफुत धका धनुष बे तथा
ल्हाः बित्ति यानो श्यामावतीयागु पालि क्वे पुतुंहुं च्वना थये
धाल :—

समुह्यामि पमुह्यामि, सब्बा मुह्यन्ति मे दिसा ।

सामावती मं तायस्सु, त्वं च मे सरणं भवाति ॥

अर्थ— श्यामावती ! थौं जित सकल दिशा अन्धकार
जुया च्वन । तसकं हे अन्धकार जुया च्वन । उकिं छ जिम्ह
शरण दाता जु ।

श्यामावती सोधु महाराज ! छि जिगु शरणे भासँ
मधास्ये, महाराज जि गुम्हसिया शरणे वना च्वना छि

नं उम्ह तथागत सम्यक् सम्बुद्धया शरणे भासँ धका धासे थये
गाथा व्वन,

इदं वत्वा सामावती, सम्मासम्बुद्ध साविका ।

मा मं त्वं सरणं गच्छ, यमहं सरणं गता ॥

यस बुद्धो महाराज, यस्स बुद्धो अनुत्तरो ।

सरणं गच्छ तं बुद्धं, त्वं च मे सरणं भवाति ॥

सम्यक् सम्बुद्धया श्राविका श्यामावतीं थये धाल—

महाराज ! जिगु शरण वयेगु मखु, जिं गुम्ह बुद्ध भगवानया

शरणे वना च्वना छि नं उम्ह लोके अनुत्तर सम्यक् सम्बुद्धया

शरणे भासँ, वस्पोल हे छित जित शरण काइम्ह ज्वी ।

थुगु प्रकारं धाल नं जुजुया मन संतोष मजुया हानं

‘श्यामावती ! जिगु मन तःसकं ग्याना भयभीत जुया च्वंगु दु’

धका धासे हानं थये धाल ,

यस्स भिय्यो षमुह्यामि, सब्वा मुह्यन्ति मे दिसा ।

श्यामावती मं तायस्सु, त्वं च मे सरणं भवाति ॥

श्यामावती ! थन जित गुगु भयं याना सारा दिशा

अन्धकारेथें जुया च्वन । उर्कि जि छंगु शरणे वया च्वना । छ

जिम्ह शरण दाता जु ।

श्यामावतीं न्हापाथें तुं अस्वीकार यात । अले जुजुंगन छं

धाल जि अन हे शरण वने धका धया बुद्ध प्रमुखं भिक्षु संघपित

निमन्त्रणा याना महादान यात । दान धुंका श्यामावतीयात

सःता धाल, श्यामान्वती ! छन्त जि वरदान वी । छं छु इच्छा दु

पवं ।

श्यामावती— महाराज ! जित लुं, वहः, हीरा, मोति,
तथा धन सम्पत्ति आदि छुं नं माःगु मद्दु । यदि छिं जित
वरदान वीगु जूसा बुद्ध प्रमुखं निहथं न्यासः भिक्षुपित भोजन
दान विया उपदेश न्यने दइगु याना विया दिसँ ।

जुजु उदेनं भगवान बुद्धयात अभिवादन याना प्रार्थना
यात, 'भन्ते ! छल्पोल व छल्पोलया श्रावक संघपि न्यासः
भिक्षुपित श्यामावतीं निहथं भोजन दान याइगु दु । कृपा तथा
स्वीकार याना विज्याहुं ।'

भगवान बुद्धं आज्ञा जुया विज्यात, महाराज ! बुद्ध-
पिसं निहथं छथाय् जक भोजन स्वीकार याइ मखु । द्वाय्धासा
आपालं जनतापिसं बुद्धया प्रतीक्षा याना चवनी ।

जुजु—भन्ते ! अथे जूसा भिक्षु छम्हेसित जूसां धया
विज्याहुं । श्यामावतीया थाय् न्यासः भिक्षुपित निहथं भोजन
दु ।

भगवान बुद्धं आनन्दयात सःता व खँ धया विज्यात ।
अनंलि आनन्द न्यासः भिक्षु महासंघपि व्वना निहथं राजकुले
वना भोजन याः वनीगु जुल । श्यामावतीं निहथं आनन्द प्रमुखं
न्यासः भिक्षु महासंघपित भोजन दान विया उपदेश न्यनीगु
जुया चवन ।

छन्दु आयुष्मान आनन्दयागु उपदेश न्यना श्यामावती
प्रभावित जुया न्यासः तुगु चीवर न्यासःपु तुं दान बिल ।

ध्व दान व्यूगु खबर सिया स्वयं जुजु स्थविरया थाय् वया न्दं
वल-‘भन्ते ! छलपोलयात श्यामावतीं छु न्यासःपु चीवर दान
यात ला ?’

आनन्द—खः महाराज ।

जुजु— भन्ते ! अले छपिसं व चीवर छु याना
बिज्याय्गु ले ।

आनन्द— महाराज ! जित माःगु जित तये । अले अपो
जूगु चीवर भ्वाथःपित इना बी ।

जुजु—भन्ते ! इमिगु भ्वाथःगु चीवर छु याय्गु ले ?

आनन्द— महाराज ! उकिया इमिसं लासा दयेकी ।

जुजु— भन्ते ! इमिगु दुगु भ्वाथःगु लासा छु याय्गु ?

आनन्द— महाराज, व भ्वाथःगु लासां तुति हीगु ज्या
काइ ।

जुजु— भन्ते, अले इमिगु पुलांगु तुति हीगु कापः
छु याय्गु ?

आनन्द— महाराज ! व नचुक छ्याना चाय् मिले याना
अंगले ईला छ्इ ।

थुगु प्रकारया खँ न्यना जुजु खुसि जुया धाल—‘भन्ते !
छलपोलपित बियागु छकूचा नं खेरे वंगु खने मदु । थथे धया हानं
प्रसन्न जुया थमं नं न्यासःपु चीवर दान बिल । आनन्द भन्ते-
यात थुगु प्रकारं तःकमछि हे चीवर प्राप्त जूगु दु । न्यासः मू
वंगु चीवर द्वच्छिपु . छगू लाख पतक प्राप्त जूगु दु । हानं द्वच्छि

द्विच्छि मू वंगु द्विच्छि द्विच्छि पु द्विच्छि पतक लाभ जूगु दु । लाख
 मू वंगु द्विच्छि द्विच्छिपु सच्छिगु पतक लाभ जूगु दु । छपु निपु
 प्यपु याना लाभ जूगुया गणना हे मदु । तथागत महापरिनिर्वाण
 जुस्येलि वस्पोलं थःके दुगु चीवर फुकं ज्वना जम्बुदीपे गन तक
 विहार दु, अन तक चाहिला सकसितं इना विल ।

मागन्दी छहसिया जक थमं याको प्रयत्न असफल जुया
 मने तःसकं सुख मदयेका च्वन । छन्हु जुजु छुं दिनया निम्ति
 उदयान पाखे चाहू वन । व हे अवसर लाका ककाम्हेसित सःता
 धाल, 'का कका, याकनं भासँ, श्यामावतीपिंगु महले वना कापः
 कोठीं कापः पित कया चिकने थुना थां पतिं कापतं मोरे याना
 मि तया व्यू ।' धात्ये ककाम्हं नं म्हाय्चायागु खं न्यना वना
 कापःकोठीं नं कापः लिकाकां चिकने थुथुं थामे हिनेगु सुर यात ।
 मागन्दिआ ब्राम्हणं अथे यागु खना श्यामावतीपिं वया न्यन—

कका ! छं आम छु यानागु ?

ब्राह्मण—मय्जुपिं ! जुजुं थां वःलाकेगु निम्ति कापः
 चिकने प्याका थामे हिना व्यु धका धया हल । उकिं थथे योना
 च्वना । राजदरवारे ज्यू-मज्यू भि-मभिं स्वयेगु भार फुकं जित
 बिया तल । थथे धका धया अन दुपिं फुक मिसोतयेत कोटाय्
 छ्वाया खापातिना चूकु तया छसिं कथं मि तया क्वाहाँ वल ।
 छें भिनया वःगु खना श्यामावतीं पासार्पित उपदेश विल, केंहे
 मय्जुपिं ! थव संसार चक्रे चाहिला च्वना थौं तकया भित्रे थुगु
 प्रकारं मी गोक लाये धुन ज्वी, थव खँ तथागतयात हे नं संख्या

कायेत अःष्वी मखु ज्वी । उकिं अप्रमादि जु । स्मृति वःलाकि ।
 श्यामावती थथे धया च्वच्चं मिया तेज बढे जुया वल । उथाय्
 हे इभिसं वेदना परिग्रह धयागु कम्मद्वान भावना यात, उगु हे
 भावना यानागुलिं दुतिय फल (सकृदागामि) लाःपिं जुल ।
 गुलिं वृत्तिय फल (अनागामि) लाःपिं जुल । थुगुं प्रकारं मार्ग फल
 लाना मृत्यु जुया वन ।

उखें थुखें चाहिला जूपिं भिक्षुपिसं भोजन धुंका गन
 भगवान बुद्ध विज्याना च्वंगु खः अन वना भगवान
 बुद्धयात नमस्कार याना छखे पेतुना खँ पित हल ।
 भन्ते ! राजा उदेन वगिंचाय् चाहू वना च्वन, थुखे श्यामावती
 ब वया न्यासः पासापिं फुकं मी लाना सिना वन । इमि छु गति
 जुल थें ?

भिक्षुपिं ! इपिं फुकं आर्यश्रावकापिं खः । गुलिं सकृदा-
 गामि गुलिं अनागामि फल लाभ याय् धुंकूपिं खः । इमिगु
 मरण निष्फल मजू धका आज्ञा जुया थथे धया विज्यात—

मोह सम्बन्धनो लोके, भव्वरूपो दिस्सति ।

उपाधि सम्बन्धनो बालो, तमस्स परिवारितो ।

सस्सति विय खायति, पस्सतो नत्थि किञ्चन ॥

हे भिक्षुपिं ! लोकजनपिं मोहलं तोपुका च्वनि । अले
 उंकी हे मज्जा नं ताया च्वनी । क्लेशं चिका च्वंम्ह मूर्ख न्यावले
 अविद्या अन्धकारे लाना थःत थमं नित्य भाःपाः च्वनी, तर
 ज्ञानवानपिसं अनित्ययात खंका शोक संतार्प मुक्त जुया च्वनी ।

भिक्षुपि ! संसार चक्रे चाहिला च्वनिपि सत्वपि न्हाबले
अप्रमादि जक नं ज्वी फइ मखु ! प्रसादे लाना तःतःधंगु पाप कर्म
नं याः वनी । उकिं संसार चक्र चाहिला च्वने मातले सत्वपि
दुःख सुखे लाना हे च्वनी ।

उखे जुजुं महल मि नया श्यामावती प्रमुखं न्यासः मिसात
नं मी लात धयागु खवर न्यनेवं व्वाय् वल । तर जुजु थ्यंबले
इपि फुकं मी लाना सी धुंकूगु जुया च्वन । जुजुं तुरंत मि
श्याय्के विया मन्त्रीगणपि सकले मुंका छथाय् फेतुना श्यामा-
वतीपिगु गुण लुमंका अपशोच याना विचार यात । थ्व यावःम्ह
सु ज्वी ? मागन्दी विना मेपिसं सुनानं थथे याय् छालि मखु ।
थ्व ज्या निश्चय नं मागन्दीयागु हे ज्वी धका मती तथा आः छु
यत्न उपाय याना खः धायेकेगु ? तप्यंक छं थथे यानागु खः ला
धासा वं खः धका गबले धाइ मखु, उकिं छगू यत्न उपाये ल्वीका
मन्त्रीगण गले स्वया थपे धाल—मन्त्रीपि ! छिमिसं थ्व खँ
स्यू लम्—जित न्हापा न्हिथं धयार्थे मने चिन्ता व पीड़ा दु । चित्ते
शान्ति गबले मदु । छाय्धाःसा श्यामावतीपिसं गबले लाक
मस्यू छको न छको थ्व जिगु जीवन फुकी तिनि धयागु शंखां मने
न्हाबले भय वया हे च्वनीगु । आः थौं व भय, चिन्ता तथा
पीड़ा फुकं हे मंत । आः मन याउंस्ये च्वन आः सुखं च्वने दत ।
थ्व ज्या याःम्ह सु ज्वीथे आपालं जिके स्नेह व माया दुम्हसें
मखा थ्व ज्या यात जुइ ? जुजुं थथे धया च्वंबले मागन्धी अन
हे दु । अले वं न्वंवाना हल, 'महाराज ! थन्यागु ज्या सुनां याय्

छाली, जिं थमं ककायात धया श्व ज्या याके बिया ।'

जुजु—मागन्दी ! जित छं सिबे मेपिं सुनां प्रेम याइ ।
जि छ खना खुमी प्रसन्न जुल । उकिं जिं छन्त व छं थःथितिपित
सिरिपाः बी । छं इपि सकसितं सःति । मागन्दीं नं लय्ताया थः-
थितिपित खबर द्धुत जुजु भीपिं खना खुसी जुया च्वंगु दु ।
सिरपाः काय्त् सकलें याकनं व्वाँय वा ।

ब्राम्हणत मागन्दीया खँ न्यना थः खःपिं नं थः मखुपिं
नं थः नानां सिरपाः काय्गु लोभं दरवारे व्वाँय वल ।

जुजुं मागन्दीयात थः नाला वकसित ज्वज्वं राजपटां-
गिरी नाभिस्थान तक गाले स्वःथना सु तथा मि च्या विर ।
मागन्दीयात जक वयागु हे म्हे गन गन ला खाःगु दु, अन अन
च्वंगु ला ध्यना चिकने पुका वयात तुं नकल ।

श्यामावतीपिनि पूर्व-कथा

छन्हु धर्म सभाय् भिक्षुपिं मुना थःवंथः थथे खँ जुया
च्वन—पासापिं ! थपाय् च्वतं धर्मे श्रद्धा सुसम्पन्न जुया च्वपिं
मी लाना सिना वन । थ्व ला तःसकं हे बांमलागु ज्या जुल ।
थुंगु प्रकारं खँ जुया च्वंबले लाक भगवान बुद्ध विज्याना न्यन-
भिक्षुपिं ! छिमिछु खँ जुया च्वन ।

भिक्षुपिसं भन्ते श्यामावतीपिं मी लाना सिना वंगु
बांमला धयागु विषय कया जिमि खँ जुया च्वन धका विन्ति
यात ।

भगवान बुद्ध—भिक्षुपि ! इमि थुगु आत्मा भावे वृंगु छुं मदु । केवल हापायागु जन्मे याना वःगु कर्म विपाक थौं इमित विया च्वन ।

भन्ते ! इमिसं न्हापा छु याना वःगुलिं थौं थथे ज्वी माल ?

भिक्षुपि ! अथेसा न्यं जि कने—हापा वाराणसी देशे ब्रह्मदत्त जुजुं राज्य याना च्वन । उगु बखते राजगृह नगरे ह्मिथं च्याह्य प्रत्येक बुद्धपिं विज्याना च्वन । अबले अन च्वंपि न्यासः मिसातस्यं वस्पोलपिंगु सेवा याना च्वन । वस्पोलपिं च्याम्ह मध्ये न्हेम्ह हिमालय पर्वते विज्यात । छम्ह अन हे नदीया सिथे घाँय्मो मुया वृं दुथाय् वना समापति ध्याने च्वना विज्याना च्वन ।

थुखे छन्हु प्रत्येक बुद्धपिं विज्यास्येलि इपिं हे न्यासः मिसात व्वना जुजु जल-क्रिडा याय्त नदी वन । इपिं मिसात छखे झिता मोल्हुया चिकुया उखें थुखें मि च्याकेगु सामान माः जुल । इमिसं व हे घाँय् वृं खना व घाँय् च्याका मि कुन । क्रमशः घाँय् च्याना वंलिस्ये प्रत्येक बुद्ध खने दया वल । अले ग्याना हाल, का नाश जुल, थन प्रत्येक बुद्ध दुगु खनी । आः थव वृं जुजुं सिल धासा भीपिं छह्य हे ल्यनि मखु । नु सिं माला फुकं छ्वेका वने धका उखें थुखें सिं माला हःबले आपालं सिं मुं वल । व हे सिं तया थुलि च्याय् वला फुकं फवीका धका मती तया ब्याहाँ वन । इमिके न्हापा लाक हे हिंसा चेतना मदुसां लिमाः

राजभयं इमिसं हिंसा चेतनाया ज्या यात ।

थुखे प्रत्येक बुद्ध समापति च्वना विज्यागुलिं सच्छिग्गु
समझ प्रमाण सिं द्वँ चिना छ्वेका व्यूसां नं वस्पोलयात छुं
भतिचा हे तकलिफ ज्वी मखु । वस्पोल न्हेन्हु तक समापति
ध्याने च्वना समापतिं दना यथा सुखं विज्यात । इपिं जक उगु
पाप कर्म याना द्वलं द्वः दँ तक नर्क भोग याय्माल । आः थौं व हे
कर्म क्लेश ल्यो दुगुलिं याना थुगु आत्मा भावे मी लाना
सीमाल ।

श्यामावतीपिनि पूर्व-कथा कचाल

खुज्जुत्तराया पूर्व-कथा

भिक्षुपिं—भन्ते ! खुज्जुत्तरां छु याना वःगु पापं व खुज्जा
धुसी ल्हज्ज ज्वी माल ? हानं छु याना वःगु पुण्यं याना महा-
प्रज्ञावान्ह ज्वी दुगु ? हानं छु याना वःगु पुण्यं श्रोतापत्ति
जुल ? हानं छु याना वःगुलिं कतपिनि भवति जुयो च्वने
माल ?

भगवान—भिक्षुपिं ! व हे जुजुं वाराणसी राज्य याना
च्वंगु वखते भति धुसी ल्हज्ज प्रत्येक बुद्ध छह्ज दु । अले वस्पोल-
या उपस्थापिक उपासिकां कम्बल छपुं न्यना जिह्म भन्ते थुकथं
का विज्याग्गु धका धुसी लुया वना हिंस्यना च्वनिगु । थुगु
प्रकारं प्रत्येक बुद्धयात हिंस्याना वःगु पापं याना व धुसी ल्हगु ख ।
हानं छन्हु वस्पोल प्रत्येक बुद्ध राज दरवारे भिक्षा विज्या बले

तःसकं पूनिगु क्षीर पात्रे तथा ज्वना विज्यात । अले पात्र पुना ज्वना च्वनेत हे याकुया च्वंबले उह्म उपासिकां खना अट्टदत्तका वंलि पाणि (= चूरी) छपा त्वया भन्ते ! आम पात्र पूसा थुकी दिका भपा विज्याहुँ धका चूरी विल । वस्पोलं उगु चूरी कया पात्र उकी दिका भोजन याना विज्यात । भोजन धुंका उपासिकाया रुवाः छक स्वत । अले उपासिकां भन्तेयागु मनोभाव सियेका भन्ते ! आम चूरी छपा छल्पोलयात हे वियागु जुल । ग्रहण याना विज्याहुँ जित मेगु दु धका धाल ।

प्रत्येक बुद्ध भोजन धुनेवं नन्द मूल पब्भारे विज्यात । समय स्वया आवश्यक चिज प्रत्येक बुद्धयात दान विया वःगु पुण्यया फलं त्रिपिटकधर जुल । प्रत्येक बुद्धया हे सेवा याना वःगु पुण्यया फलं श्रोतापति जुल ।

हानं न्हापा काश्यप तथागतया समये वाराणसी देशे साहुया म्हाय्मचा जुया जन्म जूबले समाय् यायेत न्हाय्कं छपा ज्वना फेतुत । अबले विश्वास दुम्ह खीणाश्रव भिक्षुणी छम्ह वयात नाप लाय्त वल । भिक्षुणीपिं खीणाश्रवा हे जूसां सन्ध्याइले थः उपासिकापिनिगु छे वये वनेगु चलन दुगु जुल । अबले व साहुनी मचाया ज्या व्वेपिं सुं मखना वं धाल—
‘अर्या ! वन्दना दु । व प्रशाधन—पेलिका (तिसा थल) छक न्हाय् दयेका विया विज्याहुँ । स्थविरनीनं विचाः यात यदि जिं थव कया मबिल धासा व जिं खना तंम्बेका जित आघात याई अथवा व्वःवि, अले उगु विपाकं व नर्के वने मालि । यदि वं

धागु वस्तु कया विल धासा केवल थ्व मेपिनि दासी (भ्वार्ति)
सम्म ज्वी मालि । उकिं नर्क वनिगु स्वया दासी जीवन तसकं
बांलानि । थथे मती तथा वं वागु ज्या याना विल । उम्ह
क्षीणाश्रव भिक्षुणीयात ज्या वाना वःगु विपाकं थ्व थुगु जन्मे
भ्वार्ति ज्वी माःगु जुल ।

खुज्जुत्तराया पूर्व कथा सिधल ।

बुध्द वचन

हानं छन्हु सभा गृहे च्वना भिक्षुपिनि खँ जुया च्वन—
पासापिं ! श्यामावती सित । मागन्दीया थःथितिपिं नं सित ।
मागन्दीयात थःगु हे ला ध्यना नकल । मागन्दी म्वाना च्वंसां
नं सीगु तुल्य खः । थथे थवं थः खँ ल्हाना च्वंथाय् भगवान बुद्ध
विज्याना न्यन—‘भिक्षुपिं ! छिपिं थन मुना छु खँ ल्हाना च्वना?’
भिक्षुपिसं जूगु खँ फुकं बित्ति यात ।

भगवान बुद्ध —भिक्षुपिं ! गुपिं प्रमादि खः इपिं सच्छि
दँ हे म्वाना च्वंसां नं सीगु हे बरोबर खः । उकिं मागन्दीम्वाना
च्वंसां नं सीगुथे हे खः । लोके प्रमादिपिं जक सिना वंसां नं म्वाना
च्वंपिंथे ज्वी धका धया विज्याना थथे आज्ञा जुया विज्यातः—

अप्पमादो अमतपदं, पमादो मच्चुनो पदं ।

अप्पमत्ता नमीयन्ति, ये पमत्ता यथा मता ॥

एतं विसेसतो बत्था, अप्पमादमिह पण्डिता ।

अप्पमादे पमोदन्ति, अरियानं गोचरे रता ॥

ते भ्रायिनो साततिका निच्चं दल्हं परकम्मा ।

फुसन्ति धीरा निब्बाणं, योगक्खेमं अनुत्तरन्ति ॥

अर्थ— अप्रमादि (बेहोश मजूस्ये) च्वनेगु अमृत समानगु पद खः । बेहोश जुया च्वनेगु मृत्युया लं खः । प्रमादिपिं मृत्यु ज्वीथे अप्रमादिपिं मृत्यु ज्वी मखु । आर्य धर्मे युक्त जुया च्वंफि पण्डितपिसं अप्रमादिया विशेषता सियेका अप्रमादि ज्वीगुली मन तइ । गुपिं ध्यानी धीरजन खः, इपिसं न्हाबलें दृढ पराक्रमी जुया जन्म मरण ज्वी म्वाःगु भय मदुगु निर्वाणयात प्राप्त याइ ।

विस्तारार्थ— तत्थ अन, 'अप्पमादो'ति धयागु पद तःधंगु अर्थ खः । कारण फुक त्रिपिटक बुद्ध वचन हया कंसां नं अप्रमाद शब्दया दुने जक लाः वनि । भिक्षुपिं, जङ्गले गनं गनं ततःधंगु पद चिन्ह खने दया च्वनी । अले उकियात हत्थिपदं धका सम्बोधन याइ । थथे छाय् धयागु धाःसा तःधंगु पद चिन्ह जुया । थथे हे गन तक कुशल धर्मे अन्तरगत जुया च्वनी अन तक अप्रमाद हे धका धाः वनी ।

'अमतं पदं ति', अमृतधयागु निर्वाणया नां खः । निर्वाण धयागु अजात अजरामरण खः । 'पमादो', स्मृति हीनगु खः । 'मच्चुनं' मरण मार्ग खः । प्रमादि जरामरणया चक्रे लाना च्वनी । तर अप्रमादि थुकिं मुक्त जुइ । बास्तवे सी म्वाःपिं सुं मदु । अले अप्रमादिपिं सी मखु धयागुया अर्थ भिंगु ज्या यान्ना च्वनीपिं सिना हे वंसा लोके इमिगु नां वांलाक लयना च्वनी धयागु खः । भिंगु ज्या याइह्य मनूयात मृत्युं लिपा नं व मनू तसकं भिन्ह

खः, प्रयाके उपकार दृष्टि आपालं दु, वं सुयात नं दुःख कष्ट
 क्रिया वंगु मद्दु, न वं सुयात नं दुःख बीगु हे मती तल धका
 वयागु गुण प्रशंसा हे जक ज्वीगुलि व सी मखु धागु खः । हानं
 ऊह अप्रमादि उद्योगी तथा निरालस जुया छगू निगू जन्मं हे
 मार्ग फल लाना दुक्खं मुक्त ज्वीमह नं जुइ । उकिं नं अप्रमादिपिं
 मनूत सी मखु धागु खः ।

‘ये पमत्ता यथा मता’ प्रमादिपिं मनूत मरणशील खः ।
 इमिके भिगु गुण धयागु छुं दइ मखु । इपिं न्हाबलें जन्म मरण
 पाखे वना च्वनी । दान याय्गु, शील पालन याय्गु इमिगु मने
 कल्पना मात्र नं ज्वी मखु । प्रव्रजितपिनि जूसां आचार्य व्रत
 आदि याय्मागु व धुताङ्ग शीलादि पालन याय् मागु हानं
 अनिय भावनादि याय् मागु छुकिसें नं मन मवंमह ज्वी ।
 न्हाबलें अलसि जुया मरण चक्रे लाना च्वनी । उकिं प्रमादि-
 पिं स्रीमह थें धाःगु खः । पण्डितजन अप्रमादि ज्वीगुलि प्रमो-
 दित जुया च्वनी । आर्यपिं ! बुद्ध, प्रत्येक बुद्ध, श्रावकपिनि गोचर
 सत्ति पट्टान सप्ततिस बोधिपक्ष नवविध लोकुत्तर धर्म खः । हानं
 थुकी हे मन तया च्वनी । आर्य पण्डितपिसं अष्ट समापति
 ध्यान भावनाय् च्वना विप्पसना भावनायात बढे याना मार्ग
 फल प्राप्त याइ । ‘फुसति’ निगू फुसना दु । ज्ञान फुसना व विपाक
 फुसना । मार्ग प्यंगूयात ज्ञान फुसना धाइ । फल प्यंगू विपाक
 फुसना धाइ । पण्डितपिसं विपाक फुसनायात साक्षात्कार याइ ।
 ‘योगस्खेम अनुत्तरो’ योग, कामयोग, भवयोग, दृष्टियोग,

(६४)

अविद्यायोग नामं प्यंगू दु । ध्व प्यंगू योगे लाना लोक
जनपिसं दुःख कष्ट भोग याना च्वन । योगं पार जुया वनेत
लोकुत्तर धर्म श्रेष्ठ खः । 'खेम', भय रहितगु खः धका धर्म देशना
याना बिज्याबले आपालं मनूत श्रोतापन्न जुल । धर्म देशना
सकलयात सार्थक जुल ।

क्वचाल

अनुवादकया मेमेगु सफू

प्रकाशित :

१. लोकनीति
२. श्रामणेर विनय
३. लोकनीति (पद्यमय)
४. गृह-शिक्षा
५. उत्तरा
६. अनन्त लक्षण सुत्त
७. कुमार काश्यप माता

Dhamma.Digital प्रकाशन प्रतीक्षाय्

८. बाल-बौद्ध शिक्षा
९. मैत्री भावना
१०. कुरुधम्म जातक
११. शाक्यतय् उत्पत्ति

नेपाल प्रेस, नयाँ सडक, काठमाडौं, नेपाल ।